

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI

16-17 Kasım 2013

Ankara

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Selanik Cad. No:19/1 Yenişehir 06650
ANKARA
Tel: (312) 418 12 75 Faks: (312) 417 48 24
web:<http://www.tmmob.org.tr>
e-posta:tmmob@tmmob.org.tr

Baskı:

Mattek Basın Yayın Tanıtım Tic. San. Ltd. Şti
Ağaç İşleri Sanayi Sitesi 1354. Cadde 1362 Sokak
No:35 İvedik/ANKARA
Tel: (312) 433 23 10 Faks: (312) 434 03 56

Baskı Tarihi:

15 Mart 2014

ISBN

978-605-01-0596-4

İÇİNDEKİLER

Kurultay Programı.....	5
Kurultay Düzenleme Kurulu.....	7
Kurultay Açılış Konuşmaları.....	8
Sunumlar.....	15
Kurultay Kararları.....	57
Kurultay Sonuç Bildirgesi.....	64
Yerel Çalıştay Tarihleri.....	68

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI PROGRAMI

1. GÜN (16 KASIM 2013 CUMARTESİ)

- 09.30-10.00 Kayıt
- 10.00-10.30 **AÇILIŞ KONUŞMALARI**
Ayşe IŞIK EZER
Kurultay Düzenleme Kurulu Başkanı
TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi
Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı
- 10.30-10.40 **DİVAN SEÇİMİ**
- 10.40-10.50 Sonuç Bildirgesi Komisyonu seçimi
- 10.50-11.00 ARA
- 11.00-12.30 **TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE KADIN
HAKLARI - TÜRKİYE'DE KADIN POLİTİKALARI
GERİCİLİK VE PİYASACILIK SARMALINDA
KADINLAR**
Dr. Zeynep BEŞPINAR
Marmara Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
- 12.30-13.30 YEMEK ARASI
- 13.30-14.15 **Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Türkiye'de
Kadın Emegi**
*Canan ÇALAĞAN- KESK Kadın Sekreteri
- 14.15-15.00 **KADINA YÖNELİK ŞİDDET; NEDENLERİ VE
SONUÇLARI**
Müge YETENER - TTB Kadın Kolu
- 15.00-15.15 ARA
- 15.15-15.45 **GEZİ SÜRECİNDE KADIN**
Beyza METİN
TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı
*Mücella YAPICI
TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi

- 15.45 - 16.45 **TMMOB'DE KADIN ÖRGÜTLÜLÜĞÜ**
Kadın Kurultayları ve Kadın Çalışmalarının
Değerlendirilmesi
Örgütlenme ve Mücadele Olanakları
TMMOB Kadın Çalışma Grubu
- 16.45-17.00 ARA
- 17.00-18.30 **İKK KADIN KOMİSYONLARININ SUNUMLARI**

2.GÜN (17 KASIM 2013 PAZAR)

- 10.00-12.30 **TMMOB'DE KADIN ÖRGÜTLENMESİ**
Karar Gerekçelerinin ve Önergelerin Görüşülmesi
Divanın Önergeleri Onaya Sunması
- 12.30-13.30 YEMEK ARASI
- 13.30-15.00 **TÜRKİYE'DE KADININ DURUMU**
Karar Gerekçelerinin ve Önergelerin Görüşülmesi
Divanın Önergeleri Onaya Sunması
- 15.00-15.15 ARA
- 15.15-16.00 **SONUÇ BİLDİRGESİ VE KAPANIŞ**

**Mücella Yapıcı ve Canan Çalağan'ın sunumları kitap basım tarihine kadar elimize ulaşmadığından kitapta yer almamıştır*

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI DÜZENLEME KURULU

Ayşe Işık Ezer	TMMOB
Ayşegül Oruçkaptan	TMMOB
Zehra Güner	TMMOB
Zeyneti Bayri Ünal	TMMOB
Tuğba Uçankuş	Çevre Mühendisleri Odası
Neriman Usta	Elektrik Mühendisleri Odası
Veda Duman	Fizik Mühendisleri Odası
Zehra Karagöz Emiroğlu	Gıda Mühendisleri Odası
A. Ülkü Karaalioğlu	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Duygu Güner	Jeofizik Mühendisleri Odası
Hesna Soylu	Jeoloji Mühendisleri Odası
Didar Yeşilbaş	Kimya Mühendisleri Odası
Özlem Altınçelik	Maden Mühendisleri Odası
Şayende Yılmaz	Makina Mühendisleri Odası
Esmâ Güneş Bodur	Metaller Mühendisleri Odası
Canan Çivici Uygur	Meteoroloji Mühendisleri Odası
Özlem Dengiz Uğur	Mimarlar Odası
Meltem Öz	Peyzaj Mimarları Odası
Esra Oğuz	Şehir Plancıları Odası
Esen Leyla İmren	Tekstil Mühendisleri Odası
Demet İrmak	Ziraat Mühendisleri Odası

AÇILIŞ KONUŞMALARI

AYŞE IŞIK EZER

TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi

Kurultay Düzenleme Kurulu Başkanı

Sevgili Birlik Başkanım, Yönetim Kurulu Üyeleri, Türkiye'nin dört tarafından gelen TMMOB'nin aydınlık yüzlü kadınları, sevgili konuklar hepimizi Kadın Kurultayı Düzenleme Kurulu adına saygıyla, sevgiyle, dostlukla selamlıyorum.

Mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınların sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik olarak düzenlenen 3. TMMOB Kadın Kurultayı'nda sizlere hitap ediyor olmaktan onur duyuyorum. Öncelikle meslek yaşamlarını sürdürürken çeşitli nedenlerle kaybettiğimiz kadın arkadaşlarımızı saygıyla anarak sözlerime başlamak istiyorum.

TMMOB 42. Dönem Genel Kurul Kararları çerçevesinde 2 yılda bir yapılması karar altına alınan TMMOB III. Kadın Kurultayı'na hepimiz hoş geldiniz.

Temel taşlarını yerel çalıştaylarda hep birlikte döşediğimiz TMMOB 3. Kadın Kurultayı'nın, kapitalizmin tarihsel süreçte, kadın ile ihtiyaca bağlı olarak "ucuz emek - kutsanmış annelik" arasında kurduğu ikiye bölünmüş ilişkinin neoliberal politikalarla ülkemize en somut şekilde yansıtıldığı bir dönemde düzenlenmesi, Kurultayımızın önemini daha da arttırmaktadır.

Daha önce gerçekleştirdiğimiz kurultaylarda da aynı konuları konuştuk, şimdi de aynı konuları konuşacağız demek isterdim. Maalesef diyemiyorum. Açıkça "kadın erkek eşit değildir", "kızlı erkekli aynı merdiveni kullanıyorlar, kızlı erkekli aynı evde kalıyorlar, her kürtaç bir Uludere'dir" demekte hiçbir sakınca görmeyen, hamile kadınların sokağa çıkmasını gayri ahlaki bulan siyasi iktidar, son iki yılda sistemli bir şekilde gerici yaklaşımla harmanlayarak kız çocuklarının okutulmamasına, töre cinayetlerinin hala devam etmesine, iş yaşamında kadın istihdamının engellenmesine yol açan kadınlara yönelik cinsiyetçi anlayışını yeni yasal düzenlemelerde somutlaştırmaya devam etmekte; yasal düzenleme yapma gereği dahi duymadan fiili durum yaratarak kadının kimliğini yok eden, aile içine hapseden ve kadın bedenini namus kavramının odağına koyan anlayışı/ yaşam biçimini topluma bir model olarak dayatmaktadır.

Siyasi iktidarın kadın karşıtı bu politikaları sonucunda kadın cinayetleri, çocuk gelin sayısı, taciz ve tecavüz olayları katlanarak artmış ve neredeyse olağan sayılır hale gelmiştir.

**Değerli Konuklar,
Sevgili Arkadaşlar**

Ayrımcılık, devletin hemen her kademesinde de artarak sürmektedir. Kadın istihdamı yetki ve sorumluluk arttıkça düşmekte, karar mekanizmalarında kadın varlığı yok denecek kadar azalmaktadır. Kadınların sosyal statüleri, yaşadıkları ülkenin insani gelişmişliğinin göstergelerinden birisi olarak kabul edilmektedir. BM'nin 2012-2013 İnsani Gelişmişlik Raporu'na göre Türkiye 147 ülke içinde 133. sıradadır. Bu durum, 8 Mart'ta çiçek dağıtmakla hamasi nutuklar atmakla bir adım öteye gidilmediğini de göstermektedir.

Sevgili Arkadaşlar,

Biz biliyoruz: bundan sonraki mücadele, kadının var olma mücadelesidir.

İşte tam da bu süreçte, kadını hiçleştiren bu politikalara, kader haline getirilen dayatmalara karşı durmak için, güçlü toplumsal ve sınıfsal temellere dayanan örgütlü kadın mücadelesine her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır.

Bu yüzden ülkemizde uygulanan kadın politikalarının, gelişiminin, değişiminin ve dönüşümünün tartışılması için TMMOB 3. Kadın Kurultayı'nın ana başlıklarından birisi Türkiye'de Kadının Durumu, diğeri de TMMOB'de Kadın Örgütlülüğü olarak belirlenmiştir. Türkiye'de Kadının Durumu konusunda bugün bizlerle deneyimlerini paylaşacak olan konuşmacılarımıza da tekrar hoş geldiniz demek istiyorum.

Daha önce düzenlenen kadın kurultaylarındaki birikimimiz üzerine inşa edilen bu kurultay sürecinde, 15 İKK'da düzenlenen yerel çalıştaylarda ortaya koyduğunuz çaba, emek, düşünce ve örgütlenme katkılarımızdan dolayı düzenleme kurulu adına hepimize gönülden teşekkür ediyorum. Yerel çalıştaylara katılan 600'den fazla kadın mühendis, mimar ve şehir plancısı, "egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden cins ayrımcılığı çözülmeden özgür ve eşit bir toplum yaratılması mümkün değildir" ilkesi temelinde hareket ederek bu kurultayda tartışılmak üzere 80'den fazla öneri üretti. Bu öneriler Yürütme Kurulu tarafından gözden geçirilmiş, Kurultayın ikinci gününde tartışılarak hayata geçirilmesi için karar alacağımız 60 önergeye indirilmiştir. Yürütme Kurulu'nun yaptığı bu çalışmada, Düzenleme Kurulu'nun aldığı karar doğrultusunda daha önceki kurultaylarda karar altına alınan önergeler ayrıştırılmıştır. Önergeler, Türkiye'de Kadının Durumu" ve "TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi" olarak iki başlık altında, iki başlık altına girmeyenler ise "Diğer" başlığı altında gruplandırılmıştır.

Ayrıca, öneriler içinde daha önce TMMOB Genel Kurullarında karar altına alınan konuları kapsayanlar; TMMOB Demokrasi Kurultayı, TMMOB Ücretli Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları ve İşsizlik Kurultayı

sonuç bildirgelerinde yer alan hususları kapsayan öneriler, TMMOB kuruluş kanununda tanımlanan kuruluş amacı, görev ve sorumluluk alanı dışında kalan öneriler de ayrıştırılmıştır. Bu öneriler karar önerileri kitapçığında "Daha Önce Karara Dönüşmüş Önergeler; Sonuç Bildirgesi'nde Vurgulanması Uygun Olacak Önergeler, Dilek ve Temenni Olarak Değerlendirilmesi Uygun Olan Önergeler" başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Sevgili Meslektaşlarım

TMMOB I. Kadın Kurultayı'ndan bu yana gösterilen çabanın somut göstergesi, bugün odalarımızda kadın çalışma gruplarının yaygınlaşması, İKK kadın komisyonları olarak örgütlenmesi ve etkinliklerinin giderek artmasıdır. Odalarımızın kadın komisyonlarından beslenen TMMOB Kadın Çalışma Grubu TMMOB Genel Kurulu'nda alınan kararların uygulanması, hayata geçirilmesi konusunda sürdürdüğü çalışmalarını, İKK kadın komisyonları da yereldeki çalışmalarını öğleden sonraki oturumda sizlerle bir kez daha paylaşacaktır.

Siyasi iktidarın baskıcı, dayatmacı yağma politikalarına karşı duruşun, mücadelenin ve özgürlük talebinin sembolü haline gelen Gezi direnişinde TMMOB'li kadınların yüz akı sevgili Beyza Metin ve Mücella Yapıcı da deneyimlerini bizlerle paylaşacaklar.

Sevgili Arkadaşlar ,

Bu kurultayda da önceki kurultaylarda olduğu gibi, biz TMMOB'li mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınlar olarak, savaşın kadına yönelik her türlü ayrımcılığı ve şiddet ortamını güçlendirdiği, gericiğin kadın özgürlüğüne bir tehdit olduğu bilinciyle, kadını ret ve inkar eden, kadın bedeni üzerinden yürütülen her türlü ideolojiye karşı sesimizi bir kez daha yükselteceğiz.

Bu kurultayda da, kadınların toplumsal yaşama ve TMMOB örgütlülüğüne aktif katılımının artırılması ve etkin bir şekilde hayata geçirilmesi için kolektif bir çalışma, örgütlenme ve mücadele geliştirmesine katkı sağlayacak kararlar alınacağına da yürekten inanıyorum.

Sözlerimi bitirirken, kadınların ve erkeklerin toplumsal yaşam içinde eşit olacağı "bir başka dünyanın" mümkün olduğu inancımızı bir kez daha vurgulayacağımız bu kurultayın başarılı geçmesini diliyor düzenleme kurulu adına hepinizi saygıyla, sevgiyle, dostlukla selamlıyorum.

MEHMET SOĞANCI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

Sevgili Arkadaşlar;

Öncelikle hepinizi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu ve şahsım adına sevgi, saygı ve dostlukla selamlıyorum. Bu Kurultayın hem yerellerde, hem de merkezi olarak düzenlenmesinde emeği geçen, görüş veren, önergelere ve tartışmalara katılan bütün arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

TMMOB, mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancıları temsil etmektedir. Onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmakla görevlidir. Bu amaçla meslek alanlarıyla ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek; politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele etmek zorundadır. TMMOB bunların gereği olarak en genel anlamda bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması yönündeki çalışmalarını bütünsel bir anlayışla ve etkinleştirerek sürdürmek kararlılığındadır. TMMOB bu çalışmalarını bilimin ve teknolojinin ışığında, bilim insanlarının yol göstericiliğinde, 50 yılı aşkın geçmişinin birikimi ve 70'lerde çizilen yol haritasıyla yürütmeye kararlıdır.

Bilimi ve teknolojiyi emperyalistlerin ve sömürgeci halkımızın hizmetine sunmak için kararlı olan örgütümüzün, insandan, emekten, haktan, hukuktan adaletten yana anlayışı ve çalışma tarzı, bizi zaman zaman siyasal iktidarlarla karşı karşıya getirmektedir. Son dönemde gündeme gelen meslek örgütümüze yönelik yeniden yapılandırma çalışmaları, örgütümüzü işlevsizleştirmeye yönelik yasal düzenlemeler de bunun bir göstergesi. Ama bizim örgütümüz 60 yıla yakın birikimi ile bu saldırılara karşı duracak ve eğilmeyecek yeterliliktedir. Biz asla "padişahım çok yaşa" diyenlerle saf tutmadık, tutmayacağız. Aksine gözlere mil çekildiği, dillerin kesildiği, kulakların sağır edildiği zamanlarda "Kral çıplak" dedik, demeye devam edeceğiz. Bunu buradan bir kez daha ifade ediyorum.

Hiç eğilip bükülmeden, karanlığa karşı aydınlığı, sömürüye karşı emeği, eşitsizliğe karşı adaleti, ırkçılığa karşı bir arada yaşamayı, savaşa karşı barışı, baskı ve zora karşı özgürlük ve demokrasiyi savunmaya devam edeceğiz. Biz "Bir meslek örgütüne bu ülkede bu dönem düşen görev budur" diye düşünüyoruz.

Sevgili Arkadaşlar,

Hepimizin bildiği gibi TMMOB ortamı genel kurullar süreci içerisinde. Ben buraya katılan tüm arkadaşlarımızın genel kurullarımızı demokrasi şölenine çevireceğine ve seçimlerde de Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin insandan, emekten, haktan, hukuktan, adaletten yana anlayışını sürdüreceği olan arkadaşlarımızı yönetimlere taşıyacağına çok eminim.

Sevgili Arkadaşlar;

Gerçekleştirdiğimiz bu Kurultay, aynı ilk ikisinde de olduğu gibi, bazı anlamlarda çok önemlidir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kadın Kurultayı, en azından sosyal adalet için, iş güvencesi için, eşit işe eşit ücret için, eğitim ve sağlığa ayrılan payın yükselmesi için; ırkçı, şoven ve cinsiyetçi eğitime son verilmesi için; fırsat eşitliği için, kamusal ve özel alanda kadına yönelik şiddetin son bulması için, kadınlara yönelik tüm ayrımcılığın kaldırılması için, kadınlara yönelik uluslararası taahhütlerin yerine getirilmesi için, ev işlerinin toplumsallaşması için, gündüz bakımevlerinin ve kreşlerin açılması için, çalışma yaşamındaki cinsiyetçi bakışın değişmesi için, terfi ve atamalarda eşitlikçi davranılması için, çalışma yaşamının demokratikleştirilmesi için, kadınların yetki ve karar mekanizmalarında yer alması için; işsizlik, yoksulluk ve şiddete karşı durmak için, kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının sorunlarını görünür kılmak için, onurlu bir yaşam için, Türkiye'de, Irak'ta, Filistin'de, Lübnan'da, Suriye'de ve tüm dünyada mağdur olan tüm kadınlar için, tüm kadınların kadın dayanışmasını göstermek için, en azından bunlar için çok önemlidir. Bunu hepimiz biliyoruz

Sevgili Arkadaşlar,

Bu kurultayımızda bu dönem görev yapan TMMOB Kadın Çalışma Grubumuza da özellikle teşekkür ediyorum. Birlik ortamında iki dönemdir tartışılan "Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası Kuruluş ve Çalışma Yönergesi"nin hazırlanması, arkadaşlarımızın genişletilmiş toplantıları da gerçekleştirerek katılımcı bir çalışma anlayışı ile çabalarının sonucunda dün yapılan Yönetim Kurulu toplantımızda karar altına alındı. Bu sekreteryanın çalışması ancak sizin çabalarınızla gerçekleştirilebilir. Bunu da hepimiz biliyoruz.

Sevgili Arkadaşlar;

TMMOB, "Egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden cins ayrımcılığı çözülmeden, özgür ve eşit bir toplum yaratılması mümkün değildir" demektedir.

TMMOB "Kadın-erkek yan yana, omuz omuza, yaşamın her alanında" demektedir. Özetle Birliğimiz, "Kadınlar örgütlü, TMMOB daha güçlü" demektedir.

Diyorsunuz ki:

"Susmamız oturmamız
Hep boyun eğmemiz
Hayatı seyretmemiz
İstendi bugüne dek
Suskunduk ve bekledik
Yaşandı seyrettik
Sonunda yeter dedik
Bir daha susmayana dek
Kadınlar vardır
Kadınlar her yerde"

Evet, TMMOB'de de kadınlar vardır.

Kurultayımızın başarılı geçmesi dileklerimle, hepinize saygılar sunuyorum.

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI
SUNUMLAR

16 - 17 Kasım 2013 - Ankara

Dr. ZEYNEP BEŞPINAR (Marmara Üniversitesi Sosyoloji Bölümü)

TÜRKİYE'DE KADIN POLİTİKALARI-GERİCİLİK VE PİYASACILIK SARMALINDA KADINLAR

Merhabalar.

Benim için çok güzel bir buluşma aslında; çünkü ben sosyal bilimci olmadan önce kimya mühendisi oldum, 5 sene de mühendislik yaptım. Kadın mühendis olmanın ne demek olduğunu biliyorum. Ama ben, sizin kadar sabırlı çıkamadım açıkçası, meslek değiştirdim, sosyal bilimci oldum. Benim için anlamlı gerçektir. Çünkü mühendislik yaparken, kadınların ne kadar sıkıntı çektiğini yaşamıştım, ama sonra bunu çalışma şansı buldum.

Aslında demin açılış konuşmasında Ayşe Hanım, “Gericilikle hep uğraşıyoruz, neoliberalizmle, piyasacılıkla hep uğraşıyoruz. ‘Yine aynı şeyleri konuşacağız’ demek isterdim, ama aynı şeyleri konuşamayacağız ne yazık ki” dedi. Bence de gerçekten asıl sıkıntılı olan, şu an yeni bir evreden geçiyor olmamız.

“Kadınların tarihsel olarak kadın hakları kazanımları nasıl gelişti?” dersek, kadınların yurttaşlığı en başından itibaren çok sorunlu oldu. Zira aslında kadınların toplumsal ikinci konumu ne zamana kadar gidiyor; avcılık, toplayıcılıktan tarım toplumuna geçmemize kadar geriye gidiyor. Bu konuda bizim coğrafyamız biraz daha şanssız, çünkü tarımın ilk başladığı coğrafya. Biliyorsunuz, dünyada ilk toplu tarıma Mezopotamya’da geçiliyor. Ne zaman ki tarım toplumu oluşmaya başlıyor, kadınıla erkeğin rolleri değişmeye başlıyor, Kadın daha fazla doğurganlığı üzerinden değerli bulunmaya başlıyor, daha fazla erkeğin denetimine girmeye başlıyor, çocuk bir işgücü aracı haline geldiğinden itibaren de çok eşlilik, bugün bizim tarım toplumlarında çok iyi bildiğimiz tablo ortaya çıkmaya başlıyor; yani çok erken yaşta evlenme, çok çocuk doğurma, erkeğe tâbi olma, erkeğin birden fazla kadınla evlenmesi olarak, bizim çok geleneksel diye bildiğimiz tablo, tarım toplumunun başlangıcına kadar dayanıyor. Dünyada nerede başlıyor; tam bizim coğrafyamızda başlıyor. Bütün dünyaya tarım yayıldıkça yayılıyor, bütün dünyadan geri çekiliyor, bizim coğrafyamızda yerleşik kalıyor.

Burada, Türkiye’nin farklı bölgelerinden gelen kadın mühendisler de var. Bugüne kadar kadın çalışmalarımı hep Doğu Anadolu’da ve Güneydoğu Anadolu’da yaptım, benim araştırma bölgem oldu. Çok iyi bilirler tam bu anlattığım sorunların ne kadar derin olarak bulunduğunu.

Tarihsel olarak bütün tarihi anlatmayacağım; ama ne zaman bu iş biraz değişmeye başlıyor? Aslında aydınlanma fikriyle birlikte, yurttaşlık mücadelesiyle birlikte kadınların da toplumsal yaşama katılmaları talepleri

dünyada ilk kez gündeme geliyor ve ilk istenilen şey eğitim hakkı. Yalnız, burada bir tuzak var ve ben, şu sıralarda otururken, bu tuzağa hep beraber düştüğümüzü bir kez daha duydum. Çünkü biz genel olarak bu tuzağa düşüyoruz. Kadınlar ilk eğitim talebinde bulunurlarken şöyle meşrulaştırılmış: “Anne oldukları için, çocukları yetiştirecekleri için -tabii, çocuğu anne yetiştirir- iyi eğitim alsın, bir de kocasını anlayan bir kadın olsun -eğitimli kadın daha iyi anlar kocasını- o yüzden eğitim alsın.” Kadınlar tabii ki eğitim alsın, çok önemli; ama bunu böyle açıklamakta birtakım sıkıntılar var. Sonradan başımıza dert olacak, bugün çok ciddi dert oluyor.

Nedir sorun? Birincisi, ne yazık ki çocuğu anne büyütüyor, çocuk bir toplumda büyüyor. O toplumda anneler olduğu kadar babaanneler, anneanneler, halalar, amcalar, dayılar, dedeler var, zaman ilerledikçe bir medya var, zaman ilerledikçe bir eğitim sistemi var, bir hukuk sistemi var; bütün bunlar çocuğa girdilerde bulunuyor ve biz, korkunç bağnaz yapıdaki erkek egemen zihniyeti gördüğümüz zaman anneleri suçluyoruz hâlâ. “Kadınlar yetiştiremediler.” Kadınlar yetiştirmede ki zaten. Bu bir.

İkincisi, kadın eğitim alsın; ama bir başka nesli yetiştirmenin dışında, kendisini yetiştirmek için eğitim almaya hakkı var; tıpkı erkeğin olduğu gibi. Dolayısıyla ilk eğitim talepleri kadın odaklı çıkmamış, bunu görüyoruz.

Yine eğitim talebiyle ilgili ikinci bir sorun yaşanmış; din de izin veriyor. O da insan, yaratılmış. Batılı literatürü okursanız görürsünüz ki, aynı argümanlarla Hıristiyanlığın ne kadar kadınların okumasına izin verdiğini tartışmışlar. Bizdeki kadın mücadelesine geliyorsunuz, İslam’ın ne kadar kadınların okumasını istediğini tartışmışız. Yani sadece oradaki din değişmiş, ama vurgu değişmemiş. Din içinden tartışmaya başladığımız zaman, belki ilk etapta hızlı yol alırız gibi gelebilir, daha kolay ikna ederiz gibi gelebilir; ama bu bir tuzaktır, çünkü ondan sonra tartışmalarımızı dini sınırlar içinde yapmaya başladık. Din dediğimiz şey çok fazla farklı yorumlanabilen bir olgu, çok kişisel bir yorumu var, toplumsal olarak da bin bir tane yorumu var. İş oraya soktuğumuz zaman, oradan kadın için ciddi bir çıkmaza, ciddi bir sınırlamaya girmiş oluyoruz.

Peki, hiç mi kazanım olmadı kadınların hak arayışında; elbette oldu. Bir de ne istediler kadınlar; giderek karar mekanizmalarına katılmak istediler, siyasete katılmak istediler. Bunun ne zaman gerçekleştiğine baktığımızda, dünyada ilk kez kadınların siyaset hakkı Ekim Devrimiyle birlikte verilmiş. Demek ki, 1900’lerin ilk 20 yılını beklemek zorunda kalmış. Bütün dünya tarihini düşünün; ne kadar kısacık bir dönemden söz ediyoruz, ne kadar yakın bir geçmişten söz ediyoruz.

Yavaş yavaş kendi konuma girmek için Türkiye’ye döneceğim. Türkiye’de

ne olmuş? Türkiye’de hem çok şanslı olduğumuz yönler var, hem de şanssızlıklarımız son yıllarda çok çok birikiyor. Şanslı olduğumuz bir şey var. Burada herkes benim gibi düşünmeyebilir, kadın çalışmaları yapanlar da bu konuda ayrışıyorlar; ama ben, hukuksal hakların verilmiş olmasının çok önemli bir kazanım olduğunu düşünüyorum, kullanılabilsin ya da kullanılamasın. Günü gelir, kullanılır; ama ilk başta o haklar bir bulunsun. O çok önemli bir zemin. Dolayısıyla Türkiye kadınlara yurttaşlık hakkının verildiği ilk ülkelerden bir tanesi. Yani genç Türkiye Cumhuriyetinde, 1920’li yıllarda kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi. Bize hep ezberletmişlerdir, “Seçme ve seçilme hakkı verildi, eğitimde eğitim birliği sağlandı” diye. Bunların içeriğinin bizler için ne anlama geldiğini biz bugün anlıyoruz. Bence artık bugün, mesela bu seneyi yaşadıkdan sonra kimse bunu tartışmayacak, yani “Gerçekten önemli bir kazanım mıydı, değil miydi?” diye, ama bugüne kadar tartışmaya devam ettik.

Türkiye’de işler nasıl aktı? Türkiye olmadan önce, Osmanlı’nın son dönemlerinde bir kadın hareketi ortaya çıkmaya başladı; çünkü bu iş modernleşmeyle birlikte başlıyor, kadınların işçileşmesiyle birlikte başlıyor aslında. İlk mücadele eden kadınlar çalışan kadınlar, üretim süreçlerinde çalışan kadınlar. Bizim coğrafyamızda da öyle bir emek eksenli mücadele var. Bir de daha entelektüel, daha okumuş yazmış, bir meslek sahibi olmuş; ama sınıfsal olarak da pek hayata karışması gerekmemiş, çalışma yaşamı olmamış kadınlar var ki, burjuvazi kadını olacaklar ileride, sınıflar belirginleştğinde. Onlar da diyorlar ki, “Kadınlar da eğitim alsınlar, iş yaşamına katılsınlar, güçlenirler.” Biz hep şunu duyarız ki, bir başka tuzak: “Kadın iş yaşamına girsin, ayakları üzerine bassın, parasını kazansın, ne kadar güçlenir.” Ben 21 yaşımdan beri çalışıyorum, güçlenemedim. İçinizde benim gibi güçlenemeyenler de vardır. Çünkü biz deneyerek biliyoruz ki, bir kere, ben paramı kazanınca o para benim olmuyor. Beni ne işyerinde güçlendiriyor çalışıyor olmak, ne ayrımcılığa uğramamı engelliyor, ne hakarete uğramamı engelliyor, ne zaman zaman dışlanmamı ve daha fazla çalışmaya zorlanmamı engelliyor, ne de ev yaşamında bana bir özgürlükler alanı vaat ediyor. Bu iş böyle olmuyor. Demek ki, “Kadın dışarı çıksın, çalışsın, özgürleşsin” diyen kim; burjuva kadını. Çünkü tarihsel olarak burjuva kadını, erkeğin çalıştığı, kadının iyi eğitim alıp evde konforlu bir yaşam hazırladığı, çocukların eğitimiyle ilgilendiği bir kadın. Bazı Amerikan filmlerinde görürsünüz, şimdi Türkiye’de de var reklamlarda; “Yastıklarımı çok seviyorum, perdelerime bayılıyorum.” O kadın tipi bugünlerde yeniden gündeme getiriliyor kadınları eve çekmek için.

Kadın mücadelesinin iki farklı kanalı var akan. Diğeri ise zaten hayatın içinde, zaten belki günde 20 saat çalışan kadın, zaten fabrikada çalışan kadın. O

asla, “Ben çalışayım, özgürleşeyim” filan demez, “Allah’ım, kurtulayım da, tez vakitte evime döneyim, evimin kadını olayım” diyebilir mesela. Bundan dolayı da başına gelecekler var tabii. Çünkü çalışma koşulları o kadar korkunç ki, Türkiye’de kadınlar 7 sene istihdamda kalıp kurtulmaya bakıyorlar. İstihdam rakamlarını oda benden daha iyi biliyordur, ama biz de araştırıyoruz sosyal bilimciler olarak. Kadınlar iş yaşamı içinde kalmaya dayanamıyorlar, çünkü kadınlar açısından korkunç bir çark işliyor orada.

Bu, bizim arka plan tablomuz olsun. Gericilikle piyasacılık Türkiye’de süreci nasıl etkiledi, biraz bunu konuşalım.

Türkiye açısından demiştik ki, başlangıçta çok yetersiz olmakla birlikte... Yetersiz, çünkü Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda bir sınıf eksensizliği söz konusu. Daha doğrusu sınıfın üstünün örtülüp yokmuş gibi yakılmasının kendisi bir sınıfsal tercihtir elbette, ama öyle bir tercih söz konusu. Böyle olunca, eğitim hakkı verilmiş, ama eğitim hakkından kim yararlanabilmiş? Bazı hukuksal haklar verilmiş, ama kimler yararlanabilmiş? Bu hep soru işareti, bir sorun olarak duruyor ve biz kadınlar hep bunu eleştiriyoruz. Boşanma hakkı var, kaç kadın boşanabiliyor? Miras hakkı var, kaç kadın miras hakkını kullanabiliyor? Kadının çalışma yaşamına girmesinin önünde görünür bir hukuksal engel yok, ama aslında giremiyor. Eğitim zorunlu gibi görünüyor, ama kadın ulaşamıyor. Böyle bakarsak eğer, demek ki bir yönüyle hakların elde edilmesi çok yol almaya yetmiyormuş gibi geliyor, yetmiyor kaçınılmaz olarak; ama çok değerli.

Piyasacılığın ilk saldırılarını ne zaman görmeye başladık Türkiye’de? Hepimiz birlikte yaşadık; Özallı yıllar. Biraz daha genç arkadaşlar vardır belki, ama benimle yaşayanlar çoğunlukta gibi görünüyor. Özallı yıllarda ideolojik olarak özelleştirmecilikle tanıştık. Neoliberal politikaların iyice köpürtüldüğü, allanıp pullandığı, bir özgürlükler ve refah alanıymış gibi sunulduğu bir süreç yaşadık hep birlikte. Ama şansımız şuydu ki: O dönem, Türkiye’de emeğin daha örgütlü olduğu bir dönemdi, saldırılar tamponlanabildi. Birdenbire bütün kamu yatırımları özelleştirilemedi; yani Özal çok sözünü etti, ama hayata geçirmekte istediği kadar hızlı olamadı. Yine de bir sürü şeyi kendince becerdi, onu teslim edelim. Ama asıl piyasacılığın ana saldırısı Türkiye’de AKP yönetimiyle birlikte başlamıştır. Yani AKP iktidarı, piyasacılığın gerçekten siyasal yaşamda çok etkin uygulandığı bir dönemle açıldı. Bunun bizim için nasıl bir önemi var? Bu, en çok kadınları vuruyor. Neden kadınları vuruyor? Çünkü kadın istihdamı yapısı gereği kamucu bir zihniyet gerektirir. Kadının bütün haklarını kullanarak istihdama katılabilmesi için, kâr odaklı değil, insan odaklı bir yaklaşım gerekir. Kadının annelik hakkını kullanabilmesi için, örneğin kreş hakkının bulunabilmesi, emzirme hakkından gerçekten

yararlanabilmesi, kadının gerçekten emeklilik hakkını kullanabilmesi, kayıtlı istihdamın içinde bulunabilmesi, işyeri ortamında tacizden uzak kalabilmesi, bunların hepsi son derece kamucu, insan odaklı bir zihniyet gerektirir. Özel sektörde kâr odaklıdır ve kâr odaklı bir yapıda insani birtakım kaygıları devam ettiremezsiniz, görmezsiniz, hatta bunun daha rasyonel olduğu savunulur. Hatta biz mühendisler, bunun ne kadar verimli olduğu hesaplatılır ve bir sürü kadın mühendis kadın düşmanı kesilir. Çünkü ben istihdam araştırması yaparken, bir sürü kadın mühendis yöneticiyle görüştim, “Vallahi, kadınlarla çalışmak istemiyoruz. Onların çocuğunun hastalığı bitmiyor, onların doğum izni bitmiyor” savunmaları yaptılar. Dolayısıyla çok önemli bir zemin piyasalaşma, kadın istihdamı açısından çok önemli bir kaygan zemin.

AKP'nin elinde bir aracı daha var ve süreci iyice hızlandıran ve gerçek bir sarmala çeviren çok tehlikeli olan araç o. Gericileşmeyle piyasacılılaşma, birbirlerini pek güzel tamamlayan ve tetikleyen bir örüntü oluşturuyorlar. Son yıllarda Türkiye’de ne yaşıyoruz gericilik adına? Türkiye’de çok temel olarak son yıllarda yaşadığımız önemli problemlerden bir tanesi, hani demin demiştik ya, çocukları biz yetiştirmiyoruz zaten, bir eğitim sistemimiz var, o hayli şekillendiriyor. O eğitim sistemimiz çok uzun yıllardır çok sorunlu, toplumsal cinsiyet açısından her zaman sorunlu oldu. Açın 1950’li yıllardan itibaren ders kitaplarını, bakın. Mesela kız çocuğu, “Bugün çamaşır yıkadım, köpük köpük köpürttüm. Ne kadar güzel, anneme yardım ettim” der; erkek çocuğu, “Babamla kitap okudum, gazete okudum” filan der. Zaten sorunluymuştu, ama sorun AKP’yle ne hale geldi; 4+4+4 diye bir eğitim sistemimiz oldu. Neden sorunlu?

Benim bütün araştırmalarım Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde geçti. Akademisyen olarak uzmanlık alanım gerçekten. Bölgenin en önemli problemi çocuk anneliktir. Yani 18 yaşın altındaki çocukların, çoğu durumda da kendilerinden çok daha yaşlı insanlarla... Ki, biz bunu sosyal bilimlerde, “18 yaşın altındaki bir kız çocuğu, kendisinden 5 yaş büyük biriyle beraber oluyorsa, cinsel tacize uğruyordur” diye kabul ederiz. Çoğu durumda çok ciddi tacize uğradığı, hiçbir söz hakkının bulunmadığı bir şeye evlilik adı altında zorlandığı bir toplumsal yapımız var. Bu, sadece Doğu ve Güneydoğu Anadolu’yla filan sınırlı değil, Orta Anadolu’da da çok yaygın.

Bizim ikinci bir sorunumuz var; o da imam nikahlı evlilikler, yani resmi nikahlı olmayan evlilikler. Zannedebilirsiniz ki, Türkiye’de gelişmemiş bölgelerin sorunudur. Gelişmemiş deyince de aklınıza hep benim bölgem gelir, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu. Hayır, Orta Anadolu, Kuzey Anadolu’da da çok yaygın. Nasıl bir sıkıntı? Kadının 18 yaşından küçük evlenmemesi yasal olarak güvence altındaydı geçen seneye kadar, lise öğrencisiyse evlenememesi

yine geçen seneye kadar güvence altındaydı; ama biz, kayıt dışı olarak, yani imam nikahı adı altında bunu görüyorduk. Şimdi, bunun önü inanılmaz bir biçimde açıldı. 4+4+4 ne diyor; “Lise öğrencisi pekâlâ evlenebilir” diyor. Çok çarpık bir yaklaşımla çocuklarının, gerçekten gelişim çağında olan çocuklarının evlenebileceğini iddia eden bir devlet var karşımızda. İki nedenle evlenmemeliler. Bir, bugün yapılan araştırmalar, bırakın 18 yaş, üniversite 1. sınıf öğrencilerinin 10 yıl öncesine göre 3 yaş daha az olgun olduğunu kanıtıyor. Yani bizim gençlerimiz zaten olgunlaşmıyorlar, evliliğin psikolojik yükünü taşıyabilecek durumda değiller. Yemen’de, geçenlerde bir kız çocuğu öldü bu şekilde. 8 yaşında bir kız çocuğu 40 yaşında bir adamla evlendirildi ve iç organları parçalandı. Çünkü hepimiz biliyoruz, leğen kemiğimizin genişliği hem cinsel yaşamda, hem de doğurganlık sürecinde son derece önemli. Gelişimi tamamlanmadıysa eğer, ölüme kadar varabilen sıkıntılar yaratıyor. Devlet bunu bir hak gibi çocuklara verdi, korumadı çocuklarını; ama geçen, “Gençlerimi koruyacağım” diye bir fikre kapıldı. Neden? Genç dediğimiz şey, 18 yaşın üzerinde bireydir, yaşamın bir dönemidir genç; ama yasal olarak genç diye bir şey yoktur. Yasal olarak, kendinden sorumlu olan birey ve bir de kendi sorumluluğunu alamayacak, yani yetişkinliğine erememiş, velisi olacak birey vardır. Dolayısıyla sizin yetişkin bir bireyi koruyacağım diye ortaya çıkmanızın yasal bir zemini yok. Birazdan, yasal olmayan zeminde dönen risklere döneceğim.

Çocuklarını korumaktan vazgeçmiş bir devlet, yetişkin insanların cinsel yaşamını koruma adı altında müdahale etmeye kalkıyor ve bunun mağduru biz oluyoruz.

Ben yeni boşanmış bir kadını. İçinizde mutlaka boşananlar vardır. Mesela böyle bir yasa geçse, benim evime girecek herhangi bir erkek yüzünden evim basılabilir. Biz saydık, bizim mahallede böyle pek çok ev var. Ben Kadıköy’de, Moda’da oturuyorum. Bu, kadınlar açısından inanılmaz bir risktir. Belki biz biraz göğüsleyebiliriz de, asıl çok geniş kitleler açısından bir risktir. Çünkü namus cinayetlerinin bu kadar gündemde olduğu bir ülkede, siz devlet olarak insanları ailelerinin saldırılarından koruyacağımıza, sorumluluğunuz temel olarak bütün bireylerin hak ve özgürlüklerini güvence altına almak olduğu halde, ailelerinin hedefine koyuyorsunuz. Yapılan tam da budur aslında. Şu anda öğrenci evinde kalan üniversite öğrencisi genç kadınların hayatlarına müdahale ediyorsunuz. 18 yaşın üstünde oldukları zaman genç kadınlar oluyorlar; çünkü biz, onların cinsel yaşamıyla ilgilenmiyoruz. İlgilendiğimiz şey, kendi bütünlüklü kişilik kurgularıdır. Hayatlarına müdahale ediyorsunuz ve bunu aileleri adına yapıyorsunuz! Bu nasıl bir kadın politikası? Sonra da diyorsunuz ki, “Biz kadınlara çok güzellikler vaat ettik.” Ne vaat ediyorsunuz?

Bize ne vaat ettiklerinden biraz söz edelim. Ne vaat ettiklerinin pek çok yönü var. Son haftalarda çok fazla üzerimize üzerimize gelmeye başladı. Biraz daha gericilik ayağından gidip, oradan piyasacılığa bağlayacağım tekrardan.

Dikkat ederseniz, son zamanlarda her şeyi din üzerinden tartışır olduk. Anne sütü helal midir, haram mıdır, bunu tartışıyoruz. Anne sütü bankası kurulsun mu, kurulmasın mı, sütanneliği bilmem ne olur mu? Gün geçmiyor, televizyonda bir adam çıkıyor, bir tanesi diyor ki, “Ben torunumu sevemiyorum, acaba cinsel bir duygu hisseder miyim diye korkuyorum.” Öbürü diyor ki, “Genç kaynananın elini öperken şehvete kapılmayın.” Böyle bir toplumsal kurgu, böyle bir şey salgılanıyor topluma. Çok sorunlu bir yaklaşım. Birincisi, kadını hep cinselliği üzerinden kuran bir yaklaşım; “Kadın hiçbir şey yapmaz, kadınla hiçbir şey yapılmaz, sadece sevişilir.” Bu da nasıl bir sevişme? Gizli saklı ve çocuk bile neredeyse günah sayılacak. Çünkü hamileyse, ortaya çıkıyorsa, vah vah vah! Onun da saklanması gerekiyor.

Böyle bir toplumsal kurgu hepimiz için, “Siz bu toplumda yaşamayın” demek. Bize bir yaşam alanı bırakmıyor.

Burada çok önemli bir şeye dikkat çekmek istiyorum. Biz kimiz? AKP iktidarının güzel becerdiği bir şey var; bunu becermelerinin önüne geçmemiz gerekiyor. Bir şey yarattıkları zaman, bir saldırı yarattıkları zaman, saldırının mağdurları marjinalmiş gibi yapıyorlar; yani “Toplumda birtakım marjinal insanlar var ve toplumun genelini hiç ilgilendirmiyor o insanlar. Onlar birtakım şeyler yaşıyorlar -artık o şeyler sapık mıdır nedir- sizi hiç ilgilendirmiyor. Siz, onlar için aman ha, sesinizi yükseltmeyin.” Bu mesele öyle bir mesele değil, hatta saldırıların hiçbiri öyle değil. Bir kere, biz marjinal filan değiliz, saldırıya uğrayan kesimlerin hiçbiri marjinal değil. Kim marjinal olan; yerine göre başı açık olan kadındır, yerine göre tayt giyen kadın. Bu ülkede, tayt giydiği için, hâkimlik sınavını geçtiği halde hâkim olamamış, ahlaki düşük diye intihar eden bir genç kadını var ve bu, bu sene yaşanan bir olay. Toplumsal alanın daralması böyle bir şeydir. Bira içerken görüldüğü için alkolik olduğuna vehmedilmiş ve “Alkoliktir kendisi” diye not düşülmüş. Kim marjinal?

Geçen sene kürtaj hakkı için sokağa çıktığımız zaman -eminim, buradan da bir sürü kadın hep beraber çıkmıştır- hiç de marjinal filan değildik. Bir kere, kürtajı daha çok kim yaptırıyor? Öyle bir gösteriyorlar ki, o marjinal öğrenci evlerinde sevişmeye doyamayan genç kadınlar yaptırıyor gibi. Mesele öyle değil. Ne zamandan beri Türkiye’de kürtaj patlaması yaşanıyor; 2008’den beri. Niye? 2008’de doğum kontrol yöntemleri sosyal sağlık güvencesi kapsamının dışına çıkartılmış, yani halkımız doğum kontrol yöntemlerine erişemez kılınmış piyasacılığın etkisiyle. Dolayısıyla doğum kontrolü de devam

etmek durumunda. Çünkü insanlar “3 çocuk, 3 çocuk, 3 çocuk doğurun” denildi diye doğurmuyorlar neyse ki. Biliyorsunuz, istenilen oranda artmıyor çocuk doğurması, çünkü geçinemediklerinin farkındalar. O yüzden de kürtaj patlamış.

Çok sade bir şekilde şunu görmemiz gerekiyor: Bir sorunlar öyle marjinal insanların sorunu filan değil; iki, her birimiz her an marjinal görülebiliriz. O zaman, bu hepimizin sorunu. Buna birazdan tekrar geri döneceğim. Piyasacılık üzerinden nasıl bizi tekrar gericiliğe entegre ediyorlar, ikisi birlikte nasıl işliyor, biraz daha bu konuya değinmek istiyorum.

Benim doktora tezim, neoliberal kadın politikalarının bir eleştirel değerlendirmesiydi. Tezimi yaptığım dönem de AKP dönemi olduğu için, derdim zorun bu oldu.

Kadın politikası olarak 3 tane önerileri var aslında. Birincisi, hepimiz çok iyi biliyoruz, kadının ev yaşamıyla iş yaşamının kolaylaştırılması. Kulağa hoş geliyor gibi oluyor başta. Ben de 6 sene kadar evli kaldım ve iş yaşamıyla ev yaşamını birlikte götürmek zor bir şeydir, fazladan bayağı yükler gerektirir insanın omzuna. Karşınızdaki eşiniz sizden beklemediğini söylese bile -benimki öyleydi, “Senden iş yapmanı beklemiyorum” diyordu; ama yapmıyordu, yapmadığı için beklemiş oluyordu aslında- basitçe siz yapmış oluyorsunuz. Bu tabloda meselemiz şu: Kadının ev yaşamıyla iş yaşamının kolaylaştırılması diye sundukları şey, kadının esnek çalışması, yarı zamanlı çalışması, evden çalışması, kayıt dışı çalışması; yani piyasacılığın bayıldığı şey. Hem ne olduğu belli olmayan, o kişiye ikna edebileceği en düşük geliri verecek, hiçbir kaydı kuydu olmayacak, çalışanın emekli olma şansı sıfır; hem de muhafazakârlıkla bayağı güzel kol kola girer, çünkü kadının evden çıkmasına gerek yok. Üstelik de çalışan kadın o kadar marjinal çiziliyor ki, çünkü halka giderek daralıyor. Evinden çıkıyor, erkeklerle otobüse biniyor, metrobüse biniyor, ahlak gitti. Halbuki evinde oturacak güzel güzel, azıcık bir parayla, çalışmadan, çocuklarına çorba da karıştırmanın mutluluğuyla. Çünkü sürekli bu söyleniyor; “İyi annelik, şefkatli annelik. Aman, annelik rollerinizi hiç ihmal etmeyin. 3 çocuğunuzu da doğuruverin.” Bütün o politikalarla kadın zaten evde oturacak. Ama bütün o çocukları doğurduktan sonra ve 4+4+4 sistemiyle zaten bir geleceği yok. Kaç sene okuyacağını bilmiyoruz. Muhtemelen 4 seneden sonra okuması zor. Evinde uslu uslu ve kendi rızasıyla, çalışan kadın olmadan gelir sağlamaya, ailesini desteklemek isteyen fedakâr kadın olmaya yönelecek ve böylelikle pek güzel sömürülecek. Birinci kurgu bu.

İkinci olarak ne vaat ediyor AKP'nin kadın politikaları? Benim çok incelediğim, sizin de belki hayatınızın bir döneminde ucundan kıyısından

bulaştığınız, benim de bir döneminde bulaştığım, sonra da eleştirel olarak incelemeye karar verdiğim projecilik meselesi var. Etrafta bir sürü kadın projesi uçuyor, sonsuz. Projeler üzerinden geçim sağlayan kadınlar topluluğu var aslında. Peki, gerçekten o projelerin nesnesi konumuna düşürülen kadınların, yani üzerinde çalışılan kadınların hayatlarında ne değişiyor, ben buna bakmak istedim. Bu yüzden Diyarbakır'a, Batman'a ve Urfa'ya gittim iki sene kadar. Benim çalıştığım mahalleler yoksul mahalleleriydi, Urfa'nın göçebe tarım işçilerinin daha çok yoğunlukta bulunan mahalleleriydi, Diyarbakır'ın zorunlu göçle kurulan mahalleleriydi. Batman'da da bir-iki proje üzerinden, daha sınırlı bir çalışma yapmıştım.

Benim görüştüğüm kadınlar düzenli gelir sahibi olmayan, ama düzenli olarak çalışan kadınlardı. Çünkü göçebe tarım işçisi kadınlar zaten çalışan kadınlardır, ama hiçbir güvenceleri yoktur. Bu insanlara nasıl bir vaatte bulunuluyor? Aklınıza gelebilecek bütün geleneksel kadın rolleri mesleğe çevrilmiş. Hasta bakım sertifikası verebilirler, hamur açma sertifikası verebilirler, pasta yapma sertifikası verebilirler, çocuk bakma sertifikası verebilirler, kuaförlük sertifikası verebilirler. Dağ taş kuaförlük. Ben, ilk başta çok şaşırılmışım; çünkü gittiğim bölge, kadınların genel olarak kapalı olduğu bir bölgedir. Her insanın kuaföre gitme ihtiyacı vardır. Başını kapatabilir, sadece kendini mutlu hissetmek için kuaföre gider. Bunu hiç sorgulamıyorum, bir insanın hakkıdır bu; ama bu kadar yoksulken bu insanlar, mahalledeki bütün kadınlar kuaför olsa, kim kime, ne kuaförlük hizmeti verecek ve o hizmeti kim alacak? Temel soru budur. Bu kadınlar kaç lira kazanabilir? Araştırmamda ilerledikçe ortaya çıktı ki, verilen sertifikaların hiçbiri o meslekleri yapmak için yeterlilik sertifikası değil. Yani hasta bakım sertifikası alabilirsiniz, ama hasta bakıcı olamıyorsunuz; kuaförlük sertifikası alıyorsunuz, ama kuaför olamıyorsunuz. Neye yaradı? Umut tacirliği.

İki, "Pek güzel fonlar alıyoruz yurtdışından, bakın, ne kadar güzel bir şeyler yapıyoruz" kurgusu var ortada, ama aslında gerçek bir meslek edinilmesi mümkün değil. Niye? Süre 3 ay. Bizim hepimizin gerçek birer mesleği var, mühendislik bir meslektir; ama 3 ayda öğrenmedik biz bunu. 3 ayda öğrenmediğimiz için zaten, ne kadar ezilip büzülsek de, bizi hayatta tutuyor. Çünkü bir şekilde bize bir sürü yetenek kazandırdı. Ama zaten herkesin hamur açmayı çok iyi bildiği bir mahallede, sizin birazcık daha ince açabiliyor olmanız size gerçek bir yetenek kazandırmış olmuyor, pek güzel umut tacirliği oluyor. Bir bu yönü var.

İkincisi, dikkat ederseniz, meslekler muhafazakâr kurguyla son derece uyumlu. Ben düşündüm, düşünürken buldum. Tez yazarken, insan hep o konuyu düşünüyor ya. Niye bu insanlar kuaförlüğe yönlendiriyorlar? Çok

kapalı bir toplumsal kurguda, kadınlar sadece kadınların gittikleri işi yapsınlar, kadınlar kadın kuaförü olsun ve hem de bir şey yapıyormuş gibi olsun. Bir de söylem de çok yukarıdan bir söylemdi, beni çok rahatsız etmişti. “Saçını bile taramayı bilmeyen kadınlara saçını taramayı öğrettik.” Gerçekten çok iticiydi.

Ne oluyor peki? Benim gittiğim mahallelerde, bir sürü sertifikası olan, ama aynı şekilde yoksulluğu devam eden ve o sertifikaları kullanamayan onlarca kadınla derinlemesine görüşme yaptım. Hiçbiri güçlenmemişti o projeler üzerinden.

Bir diğer alan -ki, projeler de bunun içine giriyor biraz, ama ayrı bir politika olarak da öneriliyor- mikro kredi. Siz de duymuşsunuzdur, AKP'nin bomba kadın açılımı. Hakikaten öyle. Dünyada da bomba bir açılım, neoliberalizmin açılımı. Hatta dünyada mikro krediyi ilk geliştiren iktisatçıya ödül verdiler, Nobel Ödülü verdiler, yani öyle böyle değil. Çünkü finans sektörünün muhatabı olamayacak kadar yoksulları finans sektörünün muhatabı kıldı. Nasıl oldu? İnsanlar onarlı onarlı ya da yirmi beşerli yirmi beşerli borçlandırıldılar, birbirlerine kefil oldular. Bunun ilk uygulandığı ülke Bangladeş, Hindistan. Sonra toplu intiharlar başladı. Çünkü o insanların o parayı geri ödemesi diye bir şey mümkün değildi. Türkiye, buradan birazcık bir şey öğrendi. Bir, bu borçlandırmayı beşerli beşerli yaptı; iki, parayı o kadar küçük tuttu ki, illa ki 5 kişi bir araya gelse o parayı çıkartıyor. 500 lira verdiler insanlara. Düşünebiliyor musunuz? 500 lira, asgari ücretten daha az bir para. Veriyorlar kadınlara, “Bununla yatırımcı oldun şimdi sen, girişimci olacaksın” diyorlar. Ne kadar kandırıldıkları ortada. Girişimci olmak o kadar kolay olsa, herkes bir ay asgari ücretle çalışır, “Ben girişiyorum” diye ortaya çıkar; ama bu iş bu kadar kolay değil demek ki.

İki, bu kadınların çoğu okuma-yazmayı yeni öğrenmiş kadınlar ya da bilmeyen kadınlar ya da çok kötü bilen kadınlar; yani etkin okuma-yazma bilmeyen kadınlara birtakım girişimcilik eğitimleri veriyorlar. Eğitim içeriklerini de inceledim. Eğitim içerikleri şöyle: “Kendinize güvenin. Mesela Sabancı'nın hayat hikâyesini okuyun. Eğer kendinize güvenerseniz, mutlaka başaracaksınız.” Kadıncağız kendisine güvense ne olacak? Zaten elinde var 500 lira. Bir de liberalist ya, “Özgürlüğüne çok saygı duyuyoruz, asla yönlendirmeyeceğiz, yani ‘Parayla şunu yapacaksın’ demeyeceğiz. O, bizden daha iyi bilir” şeklinde bir şey. Zaten ne biliyor; komşuları ne biliyorsa onu biliyor. Urfa'da, biber reçeli diye bir şey vardır; hepsi biber reçeli yapıyorlar, çünkü onu biliyorlar. Sonra hepsi birbirinin rakibi oluyor. Hepsi tuğ işi yapıyorlar. Hepsi aynı, asla satılamayacak birtakım küçük hediyelik eşyalar yapıyorlar. O hediyelik eşyalardan belki hayatınızın bir döneminde edinmişsinizdir, kadınlar yapıyorlar diye; ama gerçek anlamda o hediyelik eşyaların piyasada Çin'den

gelen, Hindistan'dan gelen birtakım hediyelik eşyalarla rekabet etmesi ve uzun vadede o kadınlara bir şey sağlaması mümkün değil.

Bu projelere şöyle isimler verildiğini gördüm ve içimi acıttı: "Çöpten Madam." Çöpten Madam Projesinde, kadınlara çerçöpten bir eşya yaptırıyorlar. Bunu yaptıran kadınlar da kadın derneklerinin başında ödül filan almıştır. Şimdi isim verip utandırmayayım, yani siz de tanıyorsunuzdur. Bunlar kadın politikası gibi sunuluyor, bir şey yapılmış gibi sunuluyor. Bir kere alırım mesela Doritos Panço kağıdından yapılmış bir kalemligi, ama kullanmam. O yüzden de almayacak olan da vardır. Dolayısıyla aslında bir şey yapılmıyor. Bütün o projeler, bütün o mikro krediler ne işe yarıyor? Ben gittim, görüştüm, kaymakamlık adına verilenlerle de görüştüm. Kaymakamlıktaki insanlar biraz daha dürüst oluyorlar. Devlet memuru ya, en azından parlatması biraz daha geride kalmış olabiliyor. Diyor ki, "En azından biz parayı veriyoruz, onlar da odun-kömür alma mevsiminde odun-kömür alıyorlar, sonra da taksit taksit geri ödüyorlar; ama bir şeye giriştikleri yok."

Bir üçüncü politika var; doğrudan nakit desteği ki, bizim için de çok tuzaklı alanlardan bir tanesi bu. Yani AKP ne yaptı? Biliyorsunuz, örneğin 2012 Ocak ayı itibarıyla Yeşil Kartı kaldırdı; ama dedi ki, "Ben, ihtiyaç sahibine doğrudan destek vereceğim." İhtiyaç sahibini belirlemek çok muallâk. Kim ihtiyaç sahibi? Mesela sağlık güvencesinde katkı payı ödemede gördük o ihtiyaç sahibini. Asgari ücretin 3'te 1'inden fazla kazanan, ihtiyaç sahibi olmayacak kadar gelirlili sayıldı. Bir, ihtiyaç sahibini nasıl tespit edeceksiniz? İki, hepimiz biliyoruz ki, bir eve bir paranın girmesi demek, o evde gerçek ihtiyaçlara harcanması demek değildir. Bir güç hiyerarşisi vardır bütün evlerde; bu güç hiyerarşisinde kim önde geliyorsa onun ihtiyacı karşılanır. Bazen erkek çocuk olur bu, bazen baba olur, bazen daha kaynakları elinde tutan olur; ama genellikle kadınlar ve kız çocukları olmaz. Biz biliyoruz ki, bütün dünyada ne yazık ki Türkiye'de de beslenme araştırmaları, bir evde en kötü beslenenin kız çocukları olduğunu ortaya koyuyor; çünkü kaynakların en azı ona, yemeğin kimsenin sevmediği tarafı ona. Böyleyse, o kız çocuğunun dişi ağrıyorsa ve o eve bir para verdiyseniz, o çocuk diş doktoruna götürülmeyecektir, o anne diş doktoruna gitmeyecektir kendisi için; çünkü zaten fedakâr olması gerekir. O parayla başka bir ihtiyacı kapatır, dişi ağrıyadurur. Oysaki sağlık haksız ve ücretsiz olarak herkese veriliyorsa; yani doğrudan para değil de, bir hakkı hizmet olarak bütün topluma, bütün yurttaşlara sunuyorsanız, herkes o hakkından ihtiyaç duyduğunda yararlanır. Arada böyle bir fark var.

Piyasacılık böyle işlerken, gericilik inanılmaz tırmanmaya başladı; çünkü yeni hamleler var, piyasacılık açısından alınması gereken yollar var. Bir

de bunlar artık özgürlük adı altında sunuluyor. Piyasacılık açısından yeni saldırılar gündemde dedik. İş yaşamında nasıl akıyor yeni düzenlemeler, yeni saldırılar nasıl geliyor, herhalde benden sonraki konuşmacı zaten onu detaylandıracak. Ama şunu biliyoruz ki: Kadınlara özgürlük adı altında açık hava hapishaneleri sunuluyor.

Benim doktora araştırmamda gördüğüm bir model vardı; çok korkmuştum, şimdi daha çok korkuyorum. Kadın merkezleri vardı ve o kadın merkezlerine kadınların gitmesi için, merkezdekiler -bu merkezleri oradaki yerel yönetimler ya da valilikler kurmuştu- “Velilerinden izin alıyoruz” diyorlardı. Yetişkin kadının velisi olmaz. Demek ki, evdeki erkeklerden izin alıyorlar. Benim gördüğüm kadın merkezleri şöyleydi: Perdeleri açamazlar, balkona çıkamazlar, bahçeye çıkamazlar, cep telefonu ile konuşamazlar. Bunlar yasak. Neden? Velileri izin vermiyor. Yani siz kadını evden çıkartıyorsunuz, ailesinin denetiminden çıkartıyorsunuz, bunu başarı gibi sunuyorsunuz. “Özgürleştirdik, bir kadın merkezi kurduk. Artık kadınlar o merkeze gidiyorlar.” Peki, ne yapıyorlar? Siz yeni yeni denetçiler icat ediyorsunuz ve kadın yine özgürleşememiş oluyor; çünkü o kadın, o merkezin bahçesinde bulunamıyor, yasak.

Bu modeli hangi ülkelere ihraç etmişiz? Bu, ÇATOM'un bir modeliydi. İsmi de vereyim, yani devlet eliyle kurulmuş bir yapıydı. Çok övünerek dediler ki, “Malezya’ya, Endonezya’ya ve Afganistan’a bu modeli ihraç ediyoruz.” Modelin zaten bize nereden esinlendiği de belli, yani son derece gerici kurgu kendisini belli ediyor. Peki, bu model niye bizim için piyasacılık açısından önemli? Çünkü o merkezlerde kadınlara bazen de piyasanın çok işine yarayacak başka yetenekler öğretiyorlar. Gördüğüm bir proje vardı; bunu çok önemsiyorum. Tekel özelleştirilmiş -biliyoruz hepimiz özelleştirildiğini- fabrikası da boşa çıkmış Batman’da. Yani bizim olan bir şey özelleştirilmiş, hepimizin olan. Ben, çalıştığım ilk günden beri vergi veriyorum. Sonradan İstanbullu bir yatırımcıya hibe edilmiş. O yatırımcı neye göre seçilmiş, niye hibe ediliyor? Hibe edilmesi şöyle meşrulaştırılmış: “Batmanlı kadınlar orada tekstil atölyesinde çalışacaklar, para kazanacaklar.” Bizim çok iyi bildiğimiz, şu asla kayıt içine alınamayan, son derece sömürüye açık, kadınlar için en sorunlu sektör tekstil sektörü. Şimdi tekstil sektörünü kadın için bir şey yapıyormuş gibi, bir projeymiş gibi, “Özelleştirmelerin yerine, bakın, size istihdam alanı açtık” diye, en sorunlu istihdamı getirip kadınların başına bir kurgu olarak yerleştiriyoruz. Dehşete kapıldım. Batman Valisi açılışta şöyle bir şey söylüyordu: “Okuyamayan genç kızlarımız da artık burada, konfeksiyonda çalışırlar, onların da bir geleceği olur.” Kurgu zaten genç kızlarımızın okumaması üzerinde duruyor, genç erkeklerimizin de okumaması üzerinde duruyor. O yüzden bakanlarımızdan biri durup durup, “Biz ara eleman yetiştiririz, bizden gerçekten ara eleman dışında

bir şey çıkmaz” diyor. Bizden ara eleman bile yetiştirmek istemiyorlar çoğu durumda, bizden çok ucuz emek gücü istiyorlar. Bu merkezleri, “Kadınlara bir şey yapıyoruz, onların hayatında bir şeyi değiştiriyoruz” adı altında, aslında piyasaya ucuz emek gücü, bizim kaynaklarımızın da birtakım girişimcilere hibe edilmesinde araç olarak kullanıyorlar. Bu örneği çok önemsiyorum. O yüzden mutlaka anlatmak istedim.

Bir nokta daha var. Geçen sene, henüz Gezi olayları patlamamıştı ve Gezi'nin geleceğini görmüyorduk. Yalan söyleyecek değilim; biz sosyal bilimciler, hayır, bilmiyorduk. Olaylar başladı, ilk 2 gün oradaydım. “Bu daha başlangıç. Mücadeleye devam!” sloganı atılıyordu. Ben, yıllardır bütün mücadelelerde bulunmaya çalışırım kendimce, hak mücadelelerinde. Arkadaşımınla birbirimize diyorduk ki, “Vallahi, biz buradayız da, siz burada olur musunuz, bilmiyorum.” Yani mücadele devam edecek, biz burada olacağız, ama benim öyle bir umudum filan yoktu; yani o toplumun öyle direneceğine, gelişeceğine filan dair öyle bir öngörümüz yoktu.

Deniz Kandiyoti diye çok değerli bir sosyal bilimci hocamız var; kendisi Türkiyeli bir Yahudi'dir. Londra'da çalışıyor. Ne yazık ki, 1980'den sonra oraya gitmek zorunda kalmış ve bizim coğrafyamızdaki kadın sorunlarını çalışıyor. Arap Baharı üzerinden bize örnekler verdi.

En son Gezi'ye bağlayacağım, bitireceğim konuşmamı.

Deniz Kandiyoti'nin şöyle bir önemi var: Deniz Kandiyoti, kadın literatüründe, erkek egemenliği teorilerine çok önemli katkıda bulunmuş bir araştırmacı, bir bilim insanı. Yani erkek egemen yapı nasıl gelişir, kendisini nasıl üretir, Deniz hocanın çok iyi bildiğini hepimiz biliyoruz. Çok da hoş bir insan. “Arap Baharını incelerken bir şey fark ettim Tunus'ta olup bitenler üzerinden” dedi. Tunus'ta olup biteni sizinle paylaşacağım, çünkü Türkiye'de şu anda olanlara çok benziyor. Nişanlı bir çift, bir gece bir arabada sohbet ediyorlar, yani arabalarında sohbet ediyorlar. İki polis geliyor, “Siz birbirinizle ne kadar samimisiniz ya da aranızdaki ilişkinin niteliği nedir?” diyor. “Nişanlıyız” diyorlar. “Belgeleyin” diyorlar. Nişanlılık belgelenmez, belgelenebilecek bir ilişki biçimi değil. Adamı dövüyorlar, arabadan indiriyorlar, kadını ön koltuğa kelepçeliyorlar ve tecavüz ediyorlar. Sonra Tunus'ta bu olay şöyle tartışılıyor: “Tecavüze uğrayan bir genç kadın var, hem de nişanlısının gözlerinin önünde; ama acaba evli olmayan bir çiftin bir arabada gece vakti yalnız bulunması meşru mudur, meşru değil midir? Eğer meşru değilse, polisin yaptığı meşru şiddet sayılır mı?” Binler sokağa dökülüyor; çünkü Tunus'ta böyle bir yasa yok, bunu denetleyecek bir yasa yok. Şimdi biz Türkiye'de benzer bir şeyi tartışıyoruz. İnsanların evlerinde kiminle ne yaptıklarını denetleyecek bir yasa neyse ki yok ve olamaz da; ama yasal zemini olmayan birtakım meşru olup

olmama tartışmalarını, muhafazakârlık çok meşrûşmuş gibi, onun üzerinden tartışıyoruz sürekli.

Peki, bununla nasıl mücadele edilir? Deniz hoca dedi ki, “Benim anlattığım, ‘Kadın mücadelesinde, erkek egemenliğine karşı bizim tek başımıza mücadele etmemiz gerekir’ düşüncesini unutun. Kavram benim değil mi, bahar temizliği yapıyorum. Kadınların tek başlarına mücadele ederek sonuç alamayacakları bir dönemdeyiz artık. Çünkü bütün haklar marjinalize ediliyor, bütün toplumsal yaşam kriminalize ediliyor. Kadın-erkek birlikte mücadele etmemiz, kadın-erkek birlikte sokağa çıkmamız gerekiyor.”

Bunun Gezi sürecinde kendi kendisini doğruladığını düşünüyorum. Gezi sürecinde kadınlar çok ağırlıklı olarak sokaktaydı, sokaktaydık; çünkü biz hedefteyiz çok uzun zamandır. Ama erkeklerle birlikte olmaktan hiç rahatsızlık duymadık ve sürece hiç de kadın hareketi damgasını vurmadı, kadınlar damgasını vurdu. Orada olabilmemiz, erkeklerle omuz omuza olduğumuz için mümkün olabildi; çünkü diğerinde çok kolay marjinalize ediyoruz, çok kolay hedef gösteriyoruz toplumun diğer kısmına karşı. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani birlikte aynı evde kalabilmek bir kadının mücadele alanı olduğu kadar, bir erkeğin de mücadele alanıdır. Birlikte aynı yemekhanede yemek yiyebilmek, aynı otobüse binebilmek, aynı vapurda çay içmek, gazete okumak, birlikte yürüteceğimiz bir mücadele alanıdır.

Gezi’yi bu anlamda da önemsiyorum diyeyim, nokta koyayım.

Sabrınız için çok teşekkür ederim.

MÜGE YETENER (TTB Kadın Kolu)

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE MOBBİNG

Kadınların şiddete uğramalarının nedeni kadın olmaları, erkekler tarafından emeklerine, bedenlerine el konması ve denetlenmesidir. Erkek egemenliği bu denetimle ayakta kalıyor. Kadınların emeklerine el konmasıyla bedenlerine el konması ve denetlenmesi arasında bağlantı var. Kadınların evde erkeğin, onun çocuklarının ve yakınlarının işlerini, bakımlarını yapması erkeği güçlendiriyor. Böylece erkekler zaman ve para kazanıyorlar, kendilerini geliştiriyor ve toplumdaki iyi işlere sahip oluyorlar. Şiddet bu sistemin yeniden üretim mekanizması. Bu nedenle kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri münferit değil, sistematiktir. Yine bu nedenle, kadınların emeklerini ve bedenlerini denetlemeye, el koymaya yönelik en etkili araç olan her türlü şiddet, taciz, tecavüz ve cinayetler politik meselelerdir. Çünkü egemenlik ve tahakküme dayalı ilişkilerde şiddet vardır. Erkekler, kadınlar onların çizdiği sınırlarda ve onların istediği biçimde yaşasın ve itaat etsin istiyorlar. “Sevdikleri” kadınları denetlemek için, kadınların üzerinde tahakkümlerini kurmak için kadınları eve kapatıyor, tehdit ediyor, dövüyor, yalnızlaştırıyor; bu baskılarla sonuç alamayınca kadınları öldürüyorlar.

Türkiye’de bir yılda binin üzerinde kadın, sevgilisi ve kocası tarafından katlediliyor. Telefona gelen bir mesaj, başka bir erkekle sohbet etmek, kocadan boşanmayı istemek, boşanmış olmak, sevgiliden ayrılmak, etek boyu, cilveli konuşmak, yemeğin tuzu ya da kapıyı geç açmak, sık yıkanmak, eşten izinsiz alışverişe çıkmak, sevişmek istememek gibi gerekçeler erkeklerin kadınları öldürmesine yetiyor. Yargı ise bu gerekçeleri, kocaları, erkekleri provoke eden davranışlar olarak kabul edip, cinayeti işleyenleri bu anlamda haklı bulup cezalarda indirimine gidiyor. Aslında sorun da bu gerekçeleri indirim nedeni sayan mahkemelerin, cinayeti işleyen kişilerle aynı zihniyeti taşıdığı gerçeğinde zaten! Kadın cinayetleri davalarında, devletin kendisi en başta erkekten yana bir tutum sergiliyor.

Erkek egemenliği tarafından çizilen bu sınırlar, kadınların kiminle evleneceğini, kaç çocuk doğuracaklarını, nasıl giyineceklerini, çalışıp çalışmayacaklarını, ne isteyeceklerini, parasını nasıl harcayacaklarını, ne iş yapacaklarını belirliyor. Kadınların emeği, bedeni ve tüm yaşamı üzerinde hak sahibi olmanın sınırlarını ise namus, iffet ve ahlak kodları çiziyor. Bu sınırları ihlal eden kadınlar, şiddetin her türlü ile terbiye edilmeye, denetlenmeye ve disipline edilmeye çalışılıyor.

Kadınlar evde karşılıksız, görünmeyen ev ve bakım emeği harcıyorlar. Çocuklara, yaşlılara ve erişkin erkeğe kadın bakıyor. Harcadıkları görünmeyen emeğin piyasa karşılığı çok büyük meblağlarla ifade edilmesine karşılık, evde çalışan kadınların emeklilik hakları yok. Sağlık hakları ise kocaları ve

babaları üstünden mümkün olabiliyor. Eğer ücretli bir işte de çalışıyorlarsa çifte mesai yapıyorlar.

Kadınlar yoksullaştıkça, sosyal güvenceden yoksun kıldıkça, erkeklere daha bağımlı hale geldikçe, evliliğin dışına çıkamadıkça daha çok şiddet görüyorlar.

Ülkemizde yoksulluk, sosyal hak ve güvenceden yoksunluk, savaş ve dini muhafazakarlık erkek şiddetini pekiştiriyor. Kadımla erkeğin eşit olmadığını, olamayacağını ileri süren, kadının evde oturup üç çocuk doğurmasını salık veren muhafazakar bir erkek zihniyeti şiddeti yeniden üretmeye ve meşrulaştırmaya yarıyor.

Bir yandan da biz kadınlara çizilen ve sınırları gittikçe daralan çemberi meşru görmemiz, erkeklerle eşit olmadığımızı kabullenmemiz ve hem ailede, hem de kamusal alanda kendi kararlarını kendisi veremeyen, kısıtlı bireyler yerine konmamız için ideolojik bir savaş yürüyor. Bunları içselleştirmemiz ve kabullenmemiz için okullarda, ders kitaplarında bu anlatılıyor, evlerde işbölümlerinde bu öğretiliyor.

2009 yılında gerçekleştirilen ‘Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet’ araştırmasının verilerine göre, ülke genelindeki kadınların yüzde 39’u fiziksel şiddet, yüzde 15’i de cinsel şiddet yaşarken, kadınların yüzde 42’si iki şiddetten en az birini yaşadığını ifade ediyor.

Artık şikayet başvurusu yapan kadınların tamamına yakınına koruma kararı veriliyor. Ancak bu kararların şiddet gösteren erkekleri yıldırmadığı ve kadınları şiddetten korumadığı ortada. Son yıllarda öldürülen kadınların tamamına yakınının şiddeti açık eden, polise ve savcılığa şikayet başvurusu olan ve korunan kadınlar olması bir tesadüf olamaz. Koruma kararları gerçek değil!

Bugün hâlâ devletin kadına yönelik şiddete karşı politikaları aileyi koruma hedefiyle yürütülüyor. Hâlâ uluslararası standartlara göre her 7500 kişiye bir sığınak sağlanması gerekirken Türkiye’de sığınak sayısı 120. Var olan sığınaklar da kadınlar lehine işletilmiyor, sığınak adresleri dahi gizlenmiyor. Kadınlar için verilen koruma kararlarının şiddeti önlemediği görülüyor, bugün öldürülen kadınların çoğu korunma kararı olan, boşanmayı talep etmiş ama devletin mekanizmalarının “korumadığı” kadınlar.

Kadın cinayetlerine uzanan yolda;

-Yapılan başvurular önemsenmiyor, gelen evraklar arasına konup başvurular aciliyetle değerlendirilmiyor.

-Kadınların eline emniyete gönderilmek üzere dilekçe tutuşturuluyor, şiddet gören kadın aile mahkemesine yönlendirilmiyor. Oysa şiddet yasasında şiddet gören kadına tanıksız ve belgesiz koruma verileceği bilgisi mevcut.

Medya hâlâ cinayetleri 3. sayfa haberi olarak değerlendiriyor.

Medyanın kadın cinayetlerini veriş biçiminde hâlâ katil erkeğin ifadesine dayanılarak cinayet gerekçelendiriliyor. Bir kadının yaşamını elinden alan bir erkeğin ifadeleri, kadın cinayeti için herhangi bir “geçerli bir sebep” olabirmiş gibi haberin kaynağı haline getiriliyor. Medya “aşk cinayeti”, “kıskançlık”, “kızgın koca”, “sinir krizi”, “cinnet getirme”, “onur”, “gurur”, “namus” gibi kavramlarla cinayetleri makulleştiriyor.

Medya, haberlerde kendi mahkemelerini kuruyor, kadınları, eylemlerini yargılayan bir dil kullanıyor, habere katillere “haksız tahrik” bahanesi olacak yanlı-yanlış detaylar katıyor.

Kadın cinayeti haberleri magazinleştirilebiliyor hatta yer yer haberlere pornografik bir dil ve görsellik eşlik ediyor.

- Şiddetin öznesi silikleştirilip şiddet ve tacizin bir eğitimsizlik sorunu olduğu fikri giderek benimseniyor/benimseniyor.

Yasal düzenlemeler nasıl yapılırsa yapılsın, karşımızda erkek bakış açısına sahip kurumlar ve yargı söz konusu olduğundan, düzenlemelerin yorumlanması daima kadınlar aleyhine oluyor. Aile bakanlığı ise bu düzenlemelere, aksaklıklara kafa yorması gerekirken, boşanma için ombudsmanlık, kürtaj yasasında kadınlar aleyhine düzenlemeler gibi pek çok konuda kadınların aleyhine düzenlemelerin yanında yer aldı, alıyor. Aile kurumunun dağılmasını engellemeye, boşanma oranlarının azaltılmasına ve de öncelikle ailenin korunmasına önem veren bir politikayla karşımızda yer alıyor; her türlü kurum aracılığıyla da aileyi öne çıkarmayı tercih ediyor.

Başbakan her konuşmasında hala **3 çocuk** diyor, ekonomiden sorumlu devlet bakanı işsizlik oranlarının düşmesi için **kadınların evde ve esnek çalışmasını** telkin edebiliyor. Sosyal güvenlik yasası ve torba yasada yapılan tüm düzenlemeler kadınları evde konumlandırırken, ev içi emeği ve bakım hizmetlerini kadınlara yüklerken, bu anlamda da gelir dağılımında ve sosyal güvenlikte kadınlar için güvencesizlik ve yoksulluk öngörürken kadına yönelik şiddet verilerinin düşmesini beklemek mucize beklemek demek oluyor aslında.

Mobbing

Travmanın psikolojik raporla belgelenmesinde;

Travma-stresle bağlantılı olduğu ifade edilecek olan belirtilerin travmatik olaydan sonra çıkmış / artmış / etkilenmiş olması ve sergilenen belirtilerin yaşanan olaylarla ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Yıldırma “mobbing” ilk olarak Alman asıllı İsveçli bir psikiyatrist olan Leymann (1984) tarafından tanımlanmıştır. Leymann, mobbingi “bir veya

birkaç kişi tarafından, bir diğer kişiye yönelik (nedeni, düşünce ve inanç ayrılığından kıskançlık ve cinsiyet ayrımına kadar çok çeşitli olabilen), sistematik bir biçimde, düşmanca ve ahlak dışı bir iletişim yöneltilmesi şeklinde ortaya çıkan bir çeşit psikolojik terör” olarak tanımlamaktadır.

Türkçe’de mobbing sözcüğünün çevirisinde işyerinde duygusal linç, işyerinde psikolojik terör, işyeri travması, iş yerinde psikolojik taciz, işyerinde duygusal saldırı, yıldırma gibi farklı karşılıklar kullanılmıştır. Yeni Borçlar Yasası’nın 417. maddesinde “psikolojik taciz” kavramı tercih edilmiştir.

Leymann, mobbingin sebepleri konusunda; birisini bir grup kuralını kabul etmeye zorlamak, düşmanlıktan hoşlanmak, can sıkıntısı içinde zevk arayışı, önyargıları pekiştirmek olmak üzere dört temel nedenden bahsetmektedir. [9] İşyerinde manevi tacizin doğmasına neden olarak işyerinin kültürü ve yapısı ile manevi tacizin işletme stratejisi olarak benimsenmiş olması gösterilmektedir. [10] Mobbingte taraflar fail, mağdur ve olayları teşvik eden ya da olanlara göz yuman izleyiciler olarak kabul edilmektedir.

Son yıllarda kapitalistlerin sıkça yaşanan ve üzeri örtülemez mobbing konusunu gerek saldırgan, gerek saldırıya uğrayan açısından birey özelliklerine daraltma eğiliminin (bir psikopat işi gibi) vahşi kapitalist uygulamaların üzerini örtmekte kullanıldığına dikkat çekilmektedir. Bir diğer ayrıntı mobbing vakalarının en çok kadınlarda yaşandığıdır.

İş yerinde yıldırmanın temel özellikleri

1. Bir kişiye yönelik düşmanca tavırlar;
2. Bu davranışların kişiye zarar verme ve yıpratma amacıyla kasıtlı olarak uygulanması;
3. Davranışların amacı kişiyi sürekli olarak dışlamaya ve oluşan saldırgan ortamda kişiyi işten uzaklaştırmaya yöneliktir.
4. Bu tavırların uzun süreli ve sistemli olarak tekrarlanması, (en az haftada bir kez ve altı ay boyunca süregelmesi) ;
5. İşyerinde yıldırma çalışanlara sıklıkla üstleri tarafından, daha seyrek olarak astları veya kendileriyle eşit düzeyde olanlar tarafından uygulanır. Çalışanların çoğunluğu, bu davranışları yöneticilerinden gördükleri zaman görmezden gelebilir;
6. Bu tür davranışlara maruz kalan mağdur durumla baş etmekte zorlanır.

Yıldırma tutum ve davranışları geniş bir yelpazede değişir. Psikolojik taciz olarak Leymann 45 farklı tutum ve davranış tanımlamıştır. Bu tür davranışları gerçekleştiren kişiler hedeflerine ulaşmak için, yaratıcılıklarına göre değişebilen, farklı psikolojik taciz, tutum ve davranışlarda bulunabilir.

Yıldırma davranışları arasında şunlar sık rastlanmaktadır: İma, alay ve karşındakinin toplumsal itibarını düşürme gibi yollarla, psikolojik duygusal her türlü kötü muamele olabilir. Çeşitli etik dışı iletişim ve düşmanca davranışlar sıklıkla fiziksel şiddet boyutuna ulaşmaz. Bir iyi bir kötü davranma, önemli kimlik özelliklerini hiçe sayma, ismini sürekli yanlış söyleme, kabalık, önemsenmeme, kişiyi nedensiz bekletme, haksız yere suçlama, dedikodu yoluyla saygınlığını zedeleme, küçük düşürme.

Konu ile ilgili uzmanlardan Davenport (2003) yıldırma davranışlarını beş gruba ayırır.

1- **Kendini gösterme ve iletişim oluşumunu etkileme** (sözün kesilmesi, azarlanma, yersiz, orantısız sürekli eleştiri ve benzerleri);

2-**Sosyal ilişkileri etkileme** (çevredeki insanların mağdurla konuşmaması, o yokmuş gibi davranılması);

3 -**Kişinin itibarını etkileme** (arkasından kötü konuşma, asılsız söylentilerin ortada dolaşması, dedikodu, mağduru gülünç durumlara düşürme, disiplin işlemleri uygulama ile tehdit etme);

4-**Kişinin yaşam kalitesini ve mesleki durumunu etkileme** (yaptıklarını azımsama, yaptıklarını hasır altı etme, kendisine bilgi verilmeden sorumluluklarını azaltma, sürekli işin değiştirilmesi, anlamsız işlerin verilmesi);

5-**Kişinin sağlığını etkileme** (gereksiz olarak eğitim faaliyetlerini ve izinlerini reddetme, aşırı çalıştırma, fiziksel olarak ağır işlerin verilmesi, fiziksel şiddet tehditleri, fiziksel zarar, doğrudan cinsel taciz).

Bu sayılan tutum ve davranışların yıldırma olarak kabul edilmesi için kişiye zarar verme amacı ile uygulanması ve altı ay devam etmesi gerekmektedir.

Yaygınlığı:

ABD’de yaklaşık altı çalışandan birinin (%16.8) işyerinde yıldırma mağduru olduğu aktarılmaktadır. ABD’de kamu çalışanlarını kapsayan bir araştırmada, kadın çalışanların % 42’sinin, erkek çalışanların ise % 15’inin son iki yılda işyerinde duygusal tacize ve zorbalığa maruz kaldığı, İsveç’te ise intiharların % 15’inin “yıldırma” kaynaklı olduğu belirtilmektedir.

Bazı meslek gruplarında yıldırmanın daha sık görüldüğü bilinmektedir. Özellikle akademik alanda eğitim ve sağlık sektörü riskli meslek grupları arasında sayılmaktadır.

Arpacıoğlu’na (2004) göre Türkiye’de yıldırma maruz kalanlar Avrupa ülkelerine göre daha yüksek oranda olmalıdır. Zira sindirme, yıldırma, yalıtma, aşağılama gibi yöntemler bir disiplin biçimi olarak normalize edilerek benimsenmektedir.

Kadın çalışanların iş yaşamında çoğunlukla ast konumunda, erkek çalışanların ise yönetici pozisyonda olmalarının yıldırma davranışının oluşumunda cinsiyetler arası farklılığın oluşumu tetiklediği sonucuna varan Kelly (2006) ve Scutt (2005) araştırmacılar da vardır.

Türkiye’de tüm meslek dallarında yönetimde ve üst düzeyde kadınların daha az bulunması, ilk işten çıkarılanların kadınlar olması ve çok sayıda kadının “aile iş yerlerinde” çalışıyor olması nedeniyle aynı fiziksel şiddet ve cinsel istismara maruz kaldıklarında sustukları, hak arama aşamasına geçemedikleri gibi iş yerinde de yıldırma maruz kalan kadınların bunu resmi şikâyetler haline getirmediğine inanıyorum.

İş Yasası’nda mobbinge yer verilmemiş olması, mobbing mağduru işçiler için yasal yolların kapalı olduğu anlamına gelmez. TBK’nın 417. maddesi bu konudaki boşluğu doldurmayı amaçlamıştır. Çünkü, mobbing mağdurlarının Medeni Yasa ve Borçlar Yasası’ndaki “*kişilik değerlerini koruyan genel hükümler*” çerçevesinde hak aramalarının mümkün ve yasal yolların açık olduğu konusunda kuşku yoktur. Mobbingin de işçinin kişilik haklarına bir saldırı olduğu ve bu bağlamda işçinin korunması gerektiğinde kuşku yoktur. Bu durumda mobbinge maruz kalan işçinin Medeni Yasa’nın 25/1. maddesindeki “koruma davaları” olarak adlandırılan, saldırıya son verilmesi davası, saldırının önlenmesi davası ve saldırının tespiti davası yollarına başvurabileceğini söyleyebiliriz

- * Hiçbir emri sözlü almamak,
- * Hiçbir yanıtı sözlü vermemek,
- * Hiçbir görüşmeye tek gitmemek

mobbinge karşı alınacak önlemler arasındadır.

BEYZA METİN (EMO İstanbul Şube Başkanı)
GEZİ SÜRECİNDE KADIN

Öncelikle herkese merhabalar demek istiyorum.

Uzun bir yolun sonunda TMMOB III. Kadın Kurultayımızı gerçekleştirmenin mutluluğunu ve kadın meslektaşlarımla bir arada olmanın mutluluğunu yaşıyorum. Çokça bağırдық, çok kavga ettik, çok mücadele ettik; ama kadınlar olarak bugün hep birlikte üçüncüsünü düzenliyoruz kurultayın. TMMOB’li kadınlar açısından bunun oldukça önemli bir başarı olduğunu düşünüyorum.

Ayrıca, Gezi sürecinde birçok alanda, basın açıklamalarıyla, mesajlarla bizlere destek oldunuz. Bunun için de ayrıca çok teşekkür etmek istiyorum.

Konuşmama başlamadan evvel, Gezi direnişinde yitirdiğimiz Ethem’i, Ali’yi, Abdullah’ı, Mehmet’i, Ali İsmail’i, Medeni’yi ve son olarak çetelere kurban ettiğimiz Hasan Ferit’i anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Ethem’i öldüren polisin avukatı, şu an AKP’den belediye başkan aday adayı. Bunu bildiğimizden, Ali İsmail’in davasının da Kayseri’ye alınmış olmasına şaşmıyoruz ve onların adaletlerinden de medet ummuyoruz. Ahmet’in, Abdullah’ın, Mehmet’in, Hasan Ferit’in katillerini gizlediklerini de biliyoruz. Ama şunu da biliyoruz ki: Tüm bunların hesabını soracak olan bizim ortak, birlikte yürüteceğimiz mücadelemiz ve buna da devam edeceğiz.

Berkin Elvan, biliyorsunuz, 14 yaşında. Evden ekmek almak için sokağa çıktığında, polisin attığı biber gazıyla yaralandı. Halen yoğun bakımda ve halen uyuyor. Bugün Taksim Dayanışması olarak da saat 14.00’te onun için bir suç duyurusunda bulunuldu. “Bu daha başlangıç, mücadeleye devam” diyorduk ya, bizler bundan sonraki süreçte katillerin yargılanması için ve taleplerimizin kabul edilmesi için de mücadeleye devam etmek durumundayız.

Bu toprakların en direngen, en üretken, en renkli, en kardeşçe birlikteliğinden bahsediyoruz Gezi direnişinden bahsederken. Yan yana gelmeyecek birçok kesim birlikte, kol kola mücadele ettiler ve başka bir dünya hayaliyle AKP iktidarına, “Emeğime, bedenime, yaşam alanıma, evime, kentime, konuştuğum dile karışma” diyerek, hep birlikte sokaklara çıktılar.

Burada Gezi direnişini çok geniş değerlendirebiliriz; ama kadın bakış açısıyla, kadın mücadelesi açısından değerlendirmek istiyorum.

Gezi’de kadınların ön planda olmasında aslında çok da şaşılacak bir şey yoktu; çünkü toplumsal ve özel alandaki tüm mücadelelerde kadınlar asli bileşen olarak varlardı ve kente, çevresine, doğasına sahip çıkmak için bir mücadelede de kadınların en önde olması şaşılmanması gereken bir şeydi. Çünkü kadınlar zaten AKP iktidarı boyunca ve daha evvelki tüm

hükümetlerin kadın düşmanı politikalarına yönelik hep sokaklardaydık. Hafızamızı zorlarsak, HES direnişlerinde, Karadeniz’de, Ege’de, bölgede, birçok yerde kadınlar en ön saftaydı. Gecekondularına, mahallelerine, evlerine sahip çıkmak için kadınlar en ön saftaydılar. İşçi kadınlar, Tekel direnişinde, Novamed direnişinde, Hey Tekstil direnişinde, Türk Hava Yolları direnişinde güvencesizleştirmeye, hamile olmalarının sıraya sokulmasına karşı ve daha nice işçi sınıfına yönelik saldırılara karşı hep en öndeydiler. Bugün de kıdem tazminatı mücadelesinde en öndeler.

Barış mücadelesinde Barış Anneleri, çocuklarının katilleri için yıllardır cumartesi günleri Galatasaray Meydanı’nda oturan Cumartesi Anneleri; Fethiye, N.Ç. ve benzeri toplu tecavüz davalarında kadınlar hep sokaklardaydı ve mücadeleyi bırakmadılar. Kadın cinayetlerine karşı mücadelelerde kadınlar en öndeydi. Gezi’de de tabii ki kadınlar en öndeydi. Çünkü hakkı en çok gasp edilen kadınlardı. AKP’nin politikalarından en çok canı yanan, onurları en çok kırılan, yaşam alanlarına en çok müdahale edilen kadınlardı. Gezi’de ve Türkiye’nin her yerinde kadınlar vardı. Bunu oldukça önemsiyorum, çünkü Gezi Parkı direnişi sadece o parkla adlandırılacak bir direniş değil, tüm Türkiye’nin direnişi. Her yerde kadınlar sokaklardaydı.

11 yıllık iktidarı boyunca AKP’nin ana politika alanlarından bir tanesi kadın bedeni oldu. Muhafazakârlıkla neoliberalizmin evliliği sonucunda yürütülen politikaların hedefinde hep kadın vardı. Kadınların ne zaman evleneceği, evlenip evlenmeyeceği, çocuk doğurup doğurmayacağı, nasıl doğum kontrol yöntemi kullanacağı, sokağa çıkıp çıkamayacağına varana kadar birçok alanda kadınların hayatı zapturapt altına alınmaya çalışıldı.

Birkaç devlet erkânının sözlerinden bahsetmek istiyorum. Başbakanın başlayalım, iktidarı boyunca bize yönelik sarf ettiği sözlerden; “En az 3 çocuk doğurun, kürtaj olmayın, sezaryene karşıyım” sözü, “Her kürtaj bir Uludere’dir” demesi -ki, bu çok tehlikeli, devletin yaptığı bir katliamla bir kürtajı eşdeğer görmesi- “Ben, kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum” sözü; eylemci kadınlara, “Kadın mıdır, kız mıdır, bilmiyorum” demesi, “Ananı da al, git” sözlerine baktığımız zaman, iktidarın fikrini de, zikrini de çok açıkça görüyorduk. AKP’li bakanın söylediği, “Tecavüz bebeklerini doğursunlar, devlet bakar” sözlerini unutmadık.

Şu an Ankara’dayız; o yüzden adını anmadan geçemeyeceğim. Başbakanın yedirmeyeceklerinin de başında geçiyor Sayın -“Fıskiye prensi” diyorum kendisine- Melih Gökçek, “Kadın ahlaklı olsun, kürtaj yaptırmasin” demişti. TRT’de bir hoca efendi, “Hamile kadın estetik değil; gezecekse kocasının arabasıyla gezsin” demişti.

Bu süreçte, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na dönüştü. Kadın istihdam paketiyle bakım emeği

yine kadının üzerinde kalacak. İşgücünün yeniden üretiminin de kadın üzerinden şekillendirilmesi bekleniyor. Meslek kursları kadın istihdamını arttıracak şekilde lanse ediliyor, ama kadınları eve kapatacak ve daha niteliksiz işlere yönlendirecek şekilde ve emeğini iki kat sömürmek üzere düzenlenmek isteniyor. Evet, birçok şeyi sayabiliriz. Kadın cinayetleri yüzde 1400 arttı, günde 5 kadın öldürülüyor. Şiddete yönelik birçok veri zaten az evvel paylaşıldı. Türkiye’de sadece 72 tane kadın sığınma evi var ve tüm bunlara karşı kadınların sokaklara çıkmaması zaten beklenemezdi. Zaten kadınlar sokaklardaydı, her yerdedi; Gezi’de de her yerdedi. Barikatlarda TOMA’nın önünde kadınlar vardı. Parkın güvenliğinde de, yemekhanesinde de, toplantılarda da hep en önde kadınlar vardı. LGBT bireylerle, erkeklerle, işçilerle, gençlerle, çevre mücadelesi yürütenlerle birlikte kadınlar kol kolalardı; fakat değiştirip dönüştürerek, Gezi’ye kadının rengini, empatisini ve yaratıcılığını katarak mücadele etti kadınlar.

Gezi sürecinde ve sonrasında da aslında en örgütlü hareket edenler kadınlar oldu. Kadın düşmanı politikalara karşı hem Gezi’de, hem de daha sonrasındaki forumlarda özel gündemli toplantılar, kadın forumları gerçekleştirildi. Kadınlar aslında Gezi’den evvel de mücadele ediyorlardı; ama Gezi bunu daha görünür kıldı. Kadınlar birleştiler ve bu, tüm kitlenin de aslında talepleri haline gelmeye başladı.

Mücadele sadece Gezi’de değildi dedik; Türkiye’nin her yerinde, Adana’da, Kayseri’de, Ankara’da, İzmir’de, Eskişehir’de, Kocaeli’nde insanlar hem “Çocuklarımızı öldürüyorlar” diyerek, hem de kendi yaşam alanlarına sahip çıkmak üzere sokaklara çıktılar ve burada en önde yine kadınlar vardı.

Direnişin belli sembolleri var; bunlar sadece kadın mücadelesinin sembolleri değil, aslında direnişin sembolleri oldular ve bunların çoğu kadındı. Kırmızı kadın, TOMA’nın önündeki kadın, sapanlı teyze, benden sonra konuşacak olan Mücella Yapıcı, Taksim Gezi Parkı direnişinin sembolleri oldu ve onların da kadın olmalarına hiç şaşkırmamak gerekiyor.

Kadının rengini verdiği Gezi sürecindeki bazı eylemliliklerden bahsetmek istiyorum. Birincisi anneler zinciri. Bildiğiniz üzere, devlet kadına seslenirken, hep belirli şekilde kadını özneleştirir, örneğin özellikle anneler üzerinden. Devlet yine annelere çağrı yaptı. Anneleri koruyucu, kısıtlayıcı olarak gördüğü için, “Çocuklarınızı meydandan alma görevi sizindir” diyerek annelere seslendi. Anneler geldiler parka, ama polisi ve devleti ters köşeye yatırarak geldiler. Çocuklarını parktan almak için değil, çocuklarıyla polisin arasına siper olmak için terlikleriyle geldiler.

Bunun üzerine, bu tip anneliği beğenmeyen Anadolu Ajansı da, haberi “Kendilerini anne olarak nitelendiren bir grup kadın” diye geçti ve ana akım medyada böyle yer aldı. Böylelikle, o “üstün sıfatı” da kadınların elinden almış oldular.

Bunun dışında, devlet, kadınlara aslında pek seslenmedi. Bunun yerine erkeğe, erkek egemenliğe seslendi ve namus kavramı üzerinden kadınları yıldırma ve geri plana itmeye çalıştı. Çadırlarda ve camide grup seks yapıldığı, direnişe katılan kadınların iffetsiz kadınlar olduğu propagandası yaptılar ve ailelere kız çocuklarını oradan çekmeleri çağrısını yaptılar.

Bunun dışında, yine bir kadın eylemliliği olarak, cinsiyetçi sloganların silinmesi ve “Küfür Atölyesi” oldukça önemliydi. Kadınlar, “Küfürle değil, inatla diren” diyerek, küfürde yaygınlaşmış bir dönüşüm yaşanmasa da, cinsiyetçi dilin açığa çıkmasını sağladılar. Bu da direnişe kadın rengini vermesi açısından oldukça anlamlıydı.

Tencere-tava eylemleri... Biliyorsunuz, eylemlere katılanları 2.5 milyon olarak açıkladı devlet, daha sonra 7.5 milyon gibi rakamlarla açıkladılar; ama insanlar evlerinde, mahallelerinde tencere ve tavalarıyla sokaklara çıktılar. Bunu herkes bilir ki, bu bir kadın eylemidir. Yani birçok yerde şahit olduk ki, 2, 3, 5 tane kadının ellerinde tavalarıyla, tencereleriyle sokağa çıkmasının ardından tüm mahalle bir eylemliliğe geçti.

Belli sloganları vardı kadınların. “Küfürle değil, inatla diren”, “Tayyipsiz, tacisiz hava sahası”, “En az 3 Gezi, en az 3 kedi” ve “3 çocuk doğur” tartışmasına verilen cevaplar, duran adama karşı duran kadınlar, bunlar Gezi’deki kadın renkleri idi.

Gezi’nin en önemli çıktılarından ve bize öğrettiklerinden bir tanesi empati. Yani kitleler birlikte ortak talepleri için mücadele ettikleri zaman nasıl bir empati kuruyorlar, bu çok önemliydi. Medeni Yıldırım’ın Lice’de öldürülmesinin hemen ertesinde Kadıköy’de, birçok alanda insanlar “Diren Lice” diyerek sokaklara çıktılar. Bu empatinin gelişmesi bence oldukça önemliydi. Basının ikiyüzlülüğünün iyice açığa çıkması üzerine, insanlar “Bölgede neden iki çanak kullanılıyor, bunun artık farkında mısınız?” “Kürt kardeşim, seni yıllardır bu basından izliyorum, özür diliyorum” diyerek özür dilediler. Kadın eylemlerine destekler çok arttı. LGBT Onur Yürüyüşüne 2003’te 30 kişi katılırken, 2013’te 50 bin kişinin katıldığı bir direniş oldu. Empati çok önemliydi Gezi’de ve bu empatiyi yaratanların asıl olarak kadınlar olduğunu düşünüyorum.

BBC şöyle bir haber geçmişti: “Ulusalıcı teyzelerle Kürtler yuvarlak oyun oynuyorlar.” Yani, farklı, birbirinden ayrı olan kesimlerde ilk teması kuran, ilk diyalogu geliştirenler kadınlardı, o halaya girenler kadınlardı. Alandaki birçok tartışmada da çıkan tartışmaları kadınlar yatıştırıyordu. Bu empatinin oluşmasında da bence kadınların çok önemli yeri var. Bence empatinin mimarları da kadınlar.

Başbakan, “Oradakilerin yüzde 90’ı Gezi’ye daha evvel hiç gitmeyenler” dedi. Evet, gitmeyenler; özellikle kadınlar açısından. Bildiğiniz üzere, kadınlar

zaten kamusal alanları pek kullanamıyor. Kendilerinin de söylediği üzere, sokaklar, parklar bizim için çok uygun ve güvenli değil. Ama Gezi Parkı direnişinde 15 gün boyunca kadınlar gece-gündüz parkta kaldılar ve yaşamı kolektif bir şekilde ördüler. Belli başlı münferit olayların dışında çok taciz vakası yaşanmadı, olan taciz vakalarına da kadınlar çok yüksek sesle itiraz ettiler. Parkta, belli işbölümlerinde cinsiyetçi işbölümleri dayatılmaya çalışıldı. Örneğin, “Kadınlar bulaşık yıkasın, yemekhanede olsun, erkekler güvenlikte kalsın” gibi. Burada da kadınlar kendi yöntemleriyle mücadelelerini yürüttüler ve burada da farkındalık yarattılar.

Gezi’de her siyasetten kadın kol kola mücadele verdi. Mesela Kabataş’ta başörtülü bir kadına saldırıldığı haberi üzerine birçok kadın ve kadın örgütü, “Eğer bu doğruysa” diyerek buna karşı tepkisini gösterdi. Başbakan, olduğu kanıtlanamayan saldırıyı, “Başörtülü bacıma, arkadaşımın gelinine” olarak algıladı. Kadınlar bunun iktidarın propagandası olduğu rezervini koyarak, “Hayır, o senin bacına ya da arkadaşımın gelinine değil, bir kadına yönelik şiddettir” dedi ve Başbakana da gereken cevabı verdiler.

Kadınların tüm bu özelliklerini sadece biz görmedik, devlet ve iktidar da bunu çok iyi gördü. Çok uzun zamandan beri zaten bunu çok iyi görüyor. Yani AKP’nin kadınlara yönelik birçok politikasının altında yatan gerçek neden de bu. Makarnayla, kömürle kadınları kazanmaya çalışmasının esas nedeni de bu. Bu böyle olunca, polisin şiddetinden ve tacizinden de en çok nasibini alanlar kadınlar oldu tabii ki. Bu, aslında devletin, sokaklara çıkan kadınları sindirme politikasıydı, yani “Evinize geri dönün” diyordu devlet böylece. Kadınlar için Gezi’de tek tehdit gaz yemek, su yemek, gözaltına alınmak, mermi yemek değildi; aynı şekilde, polis üniformasıyla karşımıza çıkan taciz vardı Gezi’de. Gözaltına alınan kadınlara yapılan ince aramalar; polisin akreplerde, otobüslerde, nezarethanelerde, karakollarda kadınlara yönelik yürüttüğü taciz ve şiddet hiç tesadüfi değildi; ama buna karşı da birçok kadın örgütü ortak bir bildirge hazırladı, TBMM ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin’e iletti ve buna karşı sessiz kalınmayacağını da söyledi.

Bizleri gözaltına aldıkları zaman bir kadın polis memurunun bize, “Sizi döveriz, başka şeyler de yapacağız size” diye tehdidi, aslında erkek kimliğine bürünmüş bir kadın devlet görevlisinin de tavrını yansıtıyordu.

Gezi direnişine bakarken, aslında sadece Türkiye’den değil; hem Arap dünyasındaki halk ayaklanmalarından, Portekiz’deki, Brezilya’daki ve Avrupa’nın birçok yerindeki işçi eylemlerinden, halk ayaklanmalarından, öğretmen eylemlerinden bağımsız düşünemeyiz diye düşünüyorum. Artık dünya halkları, gerçekten sermayenin bizden sömürdükleri alın terinden paylarını istiyorlar ve burada, her yerde kadınlar en önde.

Mısır’dakilere bir bakalım. Mısır’da, toplu tecavüz davaları, eylemci kadınlara yönelik cinsel taciz ve bekaret kontrolü de aslında bu sistemin, sadece

Türkiye'deki kadınlara değil, mücadele eden bütün kadınlara yönelik bir saldırısı olduğunun göstergesiydi.

Başbakanın tavrından ve Başbakanın görüşmesinden biraz bahsetmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, Başbakan ilk önce Taksim Dayanışmasına ve eylemcilere “Çapulcu, marjinal, ben onlarla asla görüşmem” diyordu; ama eylemlerin durumundan sonra bu heyeti sanatçılarla birlikte davet etmek zorunda kaldı. İlk yapılan görüşme Bülent Arınç'laydı. İlk görüşmedeki heyete bakarsanız, bir genç sayılabilecek arkadaşımızın dışında, görüşmecilerin tamamının erkek ve orta yaşın üstündeki insanlar olduğunu görürsünüz. Burada çok fazla tartışma yürüdü. “Forumlarda, toplantılarda sadece erkekleri gönderiyorsunuz, sadece yaşlıları gönderiyorsunuz” tartışması insanları etkiledi. Benim de genç ve kadın bir şube başkanı olarak o heyette temsil edilmemin nedeni, aslında alanda kadınların ve gençlerin yürüttüğü mücadelenin bir sonucuydu.

Başbakan görüşme boyunca zaten hep dikte eder bir şekilde ve eylemcileri suçlar şekilde konuştuktan sonra, toplantı kapanırken, DİSK Genel Sekreteri Arzu Çerkezoğlu, “Sayın Başbakan; bu toplumsal ve sosyolojik bir mesele. Sizin dilinizi biraz yumuşatmanız gerekiyor” dediğinde, “Haddinizi bilin! Ben yüzde 50 oy aldım. Sosyolojiyi sizden mi öğreneceğim” dedi. “Bir kadınla böyle konuşamazsınız” cevabını verdik. Onun verdiği cevap şuydu: “Bir kadın da bir erkekle böyle konuşamaz.” Esas olarak söylemeye çalıştığı şuydu: “Bir kadın, bir erkeğin karşısında konuşamaz”, “Bir kadın sendikacı olamaz”, “Bir kadın meslek odası yöneticisi olamaz”, “Bir kadın hak mücadelesinde bulunamaz.” Bu da iktidarın ve Başbakanın kadına bakış açısını bir kez daha gösteren çok önemli bir örnekti.

Gezi bize çok fazla şey öğretti. Korku duvarı yıkıldı dedik, mücadele etmeyi öğrendik dedik, empatiyi öğrendik dedik; polisi tanıdık, devleti tanıdık, basını öğrendik dedik. CNN'in, NTV'nin önünde yapılan eylemlilikler gerçekten çok önemliydi. İnsanlar kendi basınlarını yarattılar, kendi haberciliklerini yarattılar, forumlarda kendileri örgütlendiler. Ben tüm bunların demokrasi ve özgürlük mücadelesi için çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Elimden geldiğince bu mücadele sürecinde çıkarttıklarımı, kendi açımdan öğrendiklerimi ve kadın mücadelesinin etkisini değerlendirmeye çalıştım.

Çok yolumuz var daha. Çok güzel mücadele ettik. Çok yorulduk, ama çok şey öğrendik. Ama önümüzdeki yol çok uzun. Kadınlar olarak çok daha fazla mücadele etmemiz gerekiyor. Kendi örgütümüzden başlayarak, Türkiye'deki tüm politika alanlarında, tüm mücadele alanlarında bunu yürütmemiz gerekiyor.

Ne demiştik? Bu daha başlangıç; mücadeleye devam!

ÜLKÜ KARAALIOĞLU (TMMOB Kadın Çalışma Grubu)
KADIN KURULTAYLARININ VE KADIN ÇALIŞMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

“Kadın Kurultayları ve Kadın Çalışma Grupları kurulduktan sonraki süreçte nereden nereye geldik, neler yaptık, neler yapmak istiyoruz?” kapsamında bir sunum hazırladım. Şimdi onu sizinle paylaşacağım.

Öncelikle odalardaki üye sayılarından yola çıkalım istedim. Burada kadın ve erkek üye sayıları ile kadın üye oranlarını görüyorsunuz. Hepsini tek tek okumayacağım. Zamanı da ekonomik kullanma yönünde uyarı aldım. Özetle kadın üye sayısı en yüksek 3 odamızın Peyzaj Mimarları, Gıda Mühendisleri ve Şehir Plancıları Odası; kadın üye sayısı en düşük 3 odamızın da Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri, Gemi Mühendisleri ve Makina Mühendisleri Odası olduğunu görüyoruz. Toplamdaki oranımız da ne yazık ki sadece yüzde yirmilerde.

ODALARDAKİ KADIN ÜYE SAYILARI VE ORANLARI				
ODALAR	31 Aralık 2012			
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	%
Peyzaj M.O	3.042	1.557	4.599	66,14
Gıda M.O	7.496	5.242	12.738	58,85
Şehir P.O	2.854	2.489	5.343	53,42
Çevre M.O	4.949	5.488	10.437	47,42
İç Mimarlar O	1.249	1.445	2.694	46,36
Mimarlar O	16.913	24.377	41.290	40,96
Kimya M.O	8.214	12.472	20.686	39,71
Tekstil M.O	650	1.073	1.723	37,72
Ziraat M.O	10.541	23.204	33.745	31,24
Meteoroloji M.O	155	392	547	28,34
Jeofizik M.O	1.309	3.631	4.940	26,5
Jeoloji M.O	4.040	11.952	15.992	25,26
Bilgisayar M.O	683	2.395	3.078	22,19
Harita ve Kad. M.O	1.684	10.554	12.238	13,76
Orman M.O	1.424	10.000	11.424	12,46
Maden M.O	1.674	11.802	13.476	12,42
Metalurji M.O	461	3.492	3.953	11,66
Elektrik M.O	4.322	40.295	44.617	9,69
Petrol M.O	99	957	1.056	9,38
İnşaat M.O	7.182	78.739	85.921	8,36
Makina M.O	7.043	79.340	86.383	8,15
Gemi M.O	148	2.849	2.997	4,94
Gemi Mak. İşl. M.O	22	1.444	1.466	1,5
TOPLAM	86.689	336.671	423.360	20,48

KURULLARDAKİ KADIN ÜYE SAYILARI			
ODALAR	YÖNETİM	DENETLEME	ONUR
Bilgisayar M.O	2	0	1
Çevre M.O	3	3	3
Elektrik M.O	1	0	0
Fizik M.O	1	0	1
Gemi M.O	0	1	0
Gemi Mak. İşl. M.O	1	0	0
Gıda M.O	6	1	2
Harita ve Kad. M.O	0	0	0
İç Mimarlar O	1	1	1
İnşaat M.O	0	0	1
Jeofizik M.O	0	0	0
Jeoloji M.O	2	1	0
Kimya M.O	2	1	0
Maden M.O	1	0	0
Makina M.O	0	2	0
Metalurji M.O	0	0	0
Meteoroloji M.O	0	0	2
Mimarlar O	1	0	0
Orman M.O			
Petrol M.O	1	0	1
Peyzaj M.O	3	5	2
Şehir P.O	3	2	2
Tekstil M.O	1	2	2
Ziraat M.O	1	0	0
TOPLAM	30	19	18

Bir de oda kurullarındaki kadın üye sayılarına bakalım istiyorum. Ancak bugüne kadar kurulan tüm kadın çalışma grupları tarafından birçok kez istenmiş olmasına rağmen odalardan, şubelerindeki kadın yönetici sayılarına ilişkin sağlıklı veri gelmediği için, tablodan da göreceğimiz gibi sadece oda genel merkez yönetim kurulları, oda denetleme ve onur kurullarındaki kadın üye sayıları mevcut. Tabloyu görüyorsunuz. Durum gerçekten iç açıcı değil.

Bunları tek tek okumuyorum, ama sonuca bakalım istiyorum. Kadın üyelerin oranı yüzde 20.48'ken, yönetim, denetleme ve onur kurullarında görev alan toplam kadın sayısı oranı maalesef yüzde 14'lerde. Yani daha oranımız kadar temsiliyetimiz de yok ne yazık ki.

Bu durum günümüze özgü değil elbette, dünden bugüne böyleydi ve kadınlar da bunun farkındaydı ve rahatsızdı. Verilen emek sonucunda, 40. Dönem, bir kadın çalışma grubunun kurulması gerektiğine, bir kadın kurultayının yapılması gerektiğine Genel Kurul delegeleri ikna edildi ve 40. Dönem TMMOB Genel Kurulu'nun kararları uyarınca, TMMOB Yönetim Kurulu tarafından hem kurultay, hem de çalışma grubuna ilişkin kararlar alındı. Alınan kararlarla bugün buralarda yaptığımız etkinliklerin de ilk adımları atılmış oldu.

40. Dönem, Kadın Üyeler Çalışma Grubu adı altında kuruluyor çalışma grubu ve Çevre M.O., Elektrik M.O., Gıda M.O, Kimya M.O, İnşaat M.O, Jeoloji M.O, Makina M.O ve Ziraat Mühendisleri Odası olmak üzere sadece 10 odanın temsilcisi bu çalışma grubunda yer alıyor.

40. Dönem Kadın Üyeler Çalışma Grubu, ilk toplantısı 03.12.2008, son toplantısı da 30.01.2009 tarihinde olmak üzere 3 toplantı gerçekleştirmiş ve odaların kadın üyelere yönelik yaptıkları çalışmalar ile odaların kadın üye sayıları ve oda organlarında görev alan kadın üye sayılarına ilişkin istatistiksel veriler oluşturmaya çalışılmıştır.

Hepinizin bildiği gibi, yine aynı dönem I. Kadın Kurultayı gerçekleştirilmiştir. I. Kadın Kurultayımız, **“Birlik Ortamında Kadınlar da Vardır”** sloganıyla 21-22 Kasım 2009 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirildi. Alınan kararların yanı sıra sonuç bildirgesinde sıralanan amaçlar vardı. Bu amaçları özellikle burada okumak istiyorum, çünkü bu amaçlarımızı hâlâ gerçekleştirebilmiş değiliz.

- Beşte birini oluşturan kadın üyelerin dayanışmasını, örgütlenmesini ve temsiliyetini daha güçlü hale getirmek,
- TMMOB ve bağlı odalarında kadın üyelerin çalışmalara nitelik ve nicelik olarak daha etkin katılabilmelerini sağlamak, mesleki ve sosyal açıdan kendilerini geliştirerek ifade edebilecekleri mekanizmaları yaratabilmek,
- Gerek örgütsel gerek toplumsal gelişmede potansiyel kadın enerjisini harekete geçirmek, yönetim kurullarında ve diğer kurullarda kadın temsiliyetini artırabilmek,
- Kadın komisyonlarının yaygınlaştırılmasında etkin olabilmek,
- Diğer kadın ve emek örgütleri, üniversiteler ve ayrımcılık karşıtı

- platformlarla iletişim ve dayanışma içinde olmak,
- Çalışma hayatı içinde kadın mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımızın karşılaştığı sorunları belirleyerek çözüm önerileri geliştirmek ve bu çözüm önerilerinin uygulanması için mücadele etmektir.
 - I. Kurultayımız ile TMMOB'da kadın politikalarının, kadın örgütlenme modelinin oluşturulması ve örgütlülüğünün güçlendirilmesi doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır. Amaçlarımızın hayata geçmesi ancak kadınların örgütlülüğü ve dayanışmasıyla mümkün olacaktır. Bunun için;
 - 1) Oda ve/veya TMMOB organları içerisinde aktif olarak görev almak için istekli olmalıyız.
 - 2) Aktif görev almak isteyen kadınlardan, kadınlar olarak hepimiz haberdar olmalıyız.
 - 3) Aktif görev almak isteyen kadınların seçilmeleri için destek çalışmaları yapmalıyız.
 - 4) Görev almak isteyen kadınların seçilip seçilemediğinin takibini yapmalıyız.
 - 5) Aktif görev almak isteyen kadınların karşısına çıkan engelleri tespit edip tüm üyelerle paylaşmalıyız.
 - 6) Aktif görev alan kadınların çalışmalarını planladıkları gibi yürütebilmesi için sürekli destek olmalıyız.
 - 7) Aktif görevlerde çalışan kadınların görevleri sırasında karşılaştıkları sorunlardan haberdar olmalı, çözmeleri konusunda destek olmalıyız.
 - 8) Kadınlar olarak birbirimizi aktif görev almak üzere teşvik etmeliyiz.
 - 9) En önemlisi, kurultaylarımızı gerçekleştirmek için sarf ettiğimiz enerji ve emeğimizi, aldığımız / alacağımız kararların hayata geçirilmesi için de harcamalı ve takipçisi olmalıyız.

Ve 41. Dönem başlıyor, ikinci kez Kadın Çalışma Grubu kuruluyor ve ikinci kez Kadın Kurultayı kararı alınıyor. 41. Dönem Kadın Çalışma Grubunda; Elektrik M.O, Gemi M.O, Gıda M.O, Harita ve Kadastro M.O, Jeofizik M.O, Jeoloji M.O, Kimya M.O, İç Mimarlar O, Maden M.O, Makina M.O, Meteoroloji M.O, Mimarlar O, Peyzaj Mimarları O, Ziraat M.O ve Şehir Plancıları Odası olmak üzere 16 odanın temsilcisi olduğunu görüyoruz. Bir önceki çalışma grubu 10 odanın temsilcisinden oluşurken, ikinci çalışma grubunun 16 odanın temsilcisinden oluştuğunu görüyoruz.

41. Dönem Kadın Çalışma Grubu ilk toplantısı 04.11.2010, son toplantısı da

10.03.2011 tarihinde olmak üzere 5 toplantı gerçekleştirmiştir.

- TMMOB Genel Kurulu'nda alınan karar gereği oluşturulması gereken Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası'nın çalışma grubunca yürütülmesine, konu ile ilgili TMMOB'ye veya odalara gelecek başvuruların çalışma grubunca değerlendirilmesine, odalardan konunun üyelerine duyurulmasının talep edilmesine,
- Bu konuda olabilecek başvurular için bir mail adresi alınmasına ve bu mail adresinin duyurulmasına,
- Cinsiyet ayrımcılığına uğrayan üyelerden gelen başvuruların hangi ilkeler çerçevesinde değerlendirileceği hususunun yazılı hale getirilmesi konusunda çalışma yapılmasına,
- TMMOB'nin kadın üyelerine yönelik cinsiyet ayrımcılığı hakkında bilgilendirme yapmak üzere eğitim programı oluşturulmasına,

şeklinde kararlar alınmış ve Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası hayata geçirilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca TMMOB Olağanüstü Genel Kurulu'nda "TMMOB birimlerinin her dönem en az bir kadın üye toplantısı düzenlemesi" ve "TMMOB, tüm İKK'larda kadın komisyonlarının oluşturulması, bağlı oda merkezlerinde ve şubelerinde kadın komisyonlarının oluşturulması yönünde çalışmalar yapar" kararlarına istinaden odalara çağrıda bulunularak TMMOB'de kadın örgütlenmesini güçlendirmeye yönelik çaba gösterilmiştir.

Ardından yine TMMOB II. Kadın Kurultayımız, "**Kadınlar Örgütlü TMMOB Daha Güçlü**" sloganıyla 17-18 Aralık 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Bu Kurultayımızda;

- Kapitalizm ve Kadınlar
- Toplumsal Cinsiyet Roller
- Eğitimde Cinsiyetçilik
- Cinsiyetçi İş Bölümü ve İşyeri Pratikleri
- Kadına Yönelik Şiddet
- Toplumsal Mücadele
- Kadına Yönelik Her Türlü Tacize Karşı Düzenlemeler
- TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi
- Kadın Çalışmalarında Bütçe
- Pozitif Ayrımcılık Uygulamaları
- **Öğrenci Kadın Örgütlenmesi**
- Diğer

başlıkları altında çok sayıda karar alınmış, 42. Dönem TMMOB Genel Kurulu'nda da alınan kararların hayata geçirilmesi yönünde TMMOB Yönetim Kurulu'na görev verilmiştir.

II. Kadın Kurultayı'nın Sonuç Bildirgesinde özellikle altını çizdiğimiz birkaç konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum.

- TMMOB, tüm üyelerinin cinsiyet ayrımcılığına karşı bilinçlendirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve farkındalığının içselleştirilmesi için çaba sarf eder.
- Ülkemizde; başta kadına yönelik şiddetin önlenmesi olmak üzere kadına, yaşamın içinde hak ettiği yerin kazandırılması için TMMOB, söylemini «toplumsal cinsiyet eşitliği» temelinde oluşturarak kamuoyuyla paylaşır.
- Birliğimiz, egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden cinsiyet ayrımcılığı sorunu çözülmeden, demokratik bir toplum yaratılmasının mümkün olmayacağını farkındadır. Bu nedenle kadın ve erkeğin eşit bir şekilde, yan yana yaşamın her alanını paylaşmasını ve omuz omuza mücadele etmesini savunmaya devam edecektir.
- Meslek odaları, meslek ortamının ve demokrasinin olmazsa olmaz güvenceleridir. Onlara sahip çıkmak, yaşamımıza ve geleceğimize sahip çıkmak demektir..
- Biz TMMOB'li kadınlar olarak örgütümüze, yaşamımıza ve geleceğimize sahip çıkarak; **“Kadınlar örgütlü TMMOB daha güçlü”** diyoruz.

42. Dönemde Çalışma Grubumuz, Bilgisayar M.O. -biliyorsunuz, Bilgisayar M.O. zaten 42. Dönem TMMOB Genel Kurulu kararı ile kuruldu ve Kadın Çalışma Grubunda hemen yerini aldı - Çevre M.O, Elektrik M.O, Fizik M.O, Gıda M.O, Harita ve Kadastro M.O, İç Mimarlar O, İnşaat M.O, Jeofizik M.O, Jeoloji M.O, Kimya M.O, Maden M.O, Makina M.O, Mimarlar O, Peyzaj Mimarları O, Şehir Plancıları O, Tekstil M.O. ve Ziraat Mühendisleri Odası olmak üzere 18 Odanın temsilcisiyle devam ediyor çalışmalarına. Bildiğiniz gibi, 42. Dönem TMMOB Genel Kurulu kararı doğrultusunda “Kadına cinsiyetinden kaynaklı olarak uygulanan her türlü olumsuz davranış ve politikalara karşı mücadele yöntemlerini tanımlama ve görüş oluşturmak” amacıyla TMMOB Yönetim Kurulu tarafından kurulması kararı verilmiştir.

42. Dönem Kadın Çalışma Grubu ilk toplantısı 02.10.2012, son toplantısı da 18.02.2013 tarihinde olmak üzere 5 toplantı gerçekleştirmiştir.

Ancak çalışma grubumuz bunun yanı sıra, mail ortamında da işlerini yürütmeye devam etti. “Toplantının dışında, çalışmalar durmuş” gibi algılanmasın diye bunu söylüyorum.

Çalışma grubumuz ilk toplantısında ekranda gördüğümüz gibi, kadınların örgütteki varlıklarını ortaya koyabilmek amacıyla;

- 31.10.2012 tarihi itibariyle kadın / erkek üye sayıları,
- Kadın üyelerin sektörel dağılımı,
- Odada veya bağlı şubelerinde kadın çalışma grubu olup olmadığı ve varsa yaptıkları çalışmalar,
- Oda organlarına görev alan (asıl - yedek) kadın / erkek sayıları (Oda YK, Şube YK, onur kurulu, denetleme kurulu, TMMOB Delegasyonu)
- Oda çalışanlarının kadın / erkek sayıları (Mühendis olanlar ve olmayanlar şeklinde)

bilgilerinin odalardan istenmesine karar verdi ancak, önceki iki dönemde de olduğu gibi, maalesef çok sağlıklı veriler ulaşmadı çalışma grubumuza.

Yalnız, bu dönem farklı bir şey yaptı çalışma grubumuz. Çalışma gruplarının çalışma esaslarını belirleyen yönetmeliğimiz gereği, TMMOB Yönetim Kurulu'na sunmak üzere bir çalışma programı hazırlanmasına ve çalışma programının; TMMOB 2. Kadın Kurultayı'nda karar altına alınan 19, 52 ve 56. maddelerinin hayata geçirilmesi doğrultusunda olmasına ve hazırlanan çalışma programının 3 Kasım 2012'de toplanacak TMMOB Yönetim Kurulu'na sunulmasına karar verdi.

Neydi bunlar? “19. TMMOB; kamu kurumları ve özel kuruluşlarda yer altı, arazi, şantiye, fabrika...vb. işyerlerinde mühendis kadınların cinsiyet açısından negatif ayrımcılığı konusunda durumlarının ve özlük haklarının iyileştirilmesi yönünde çalışmalar yapar” maddesi uyarınca birinci hedefimiz, bunun için bir rapor oluşturmak oldu.

İkincisi ise, “52. TMMOB, kadın üyelerinin cinsiyet eşitsizliği nedeniyle işyerlerinde yaşadıkları sorunların çözümüne katkı sağlamak amacıyla ‘TMMOB Kadın Çalışma Grubu’ bünyesinde oluşturduğu Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası'nın görevleri ve bu görevlerin nasıl yürütüleceği yönetmeliklerde tanımlanmalı, çözüm üretilecek bir birim haline getirilmeli, işlerlik kazandırmak için gerekli düzenleme ve çalışmalar yapılmalı, TMMOB internet sayfasında kolay ulaşılabilirlik için link oluşturmalıdır” kararına istinaden bir yönerge hazırlamak gibi bir hedefimiz oldu.

“56. TMMOB'de kadın örgütlülüğünün güçlendirilebilmesi için, kadın çalışmaları, kadınların bir arada olduğu, grupların birlikte iş yapmalarına olanak sağlayan yapılar, (kadın komisyonları, kadın çalışma grupları) aracılığıyla yürütülmelidir” maddesine ilişkin olarak da tüm odalara tekrar kadın çalışma gruplarının oluşturulması için yazılar yazıldı ve çalışma programında yer alan konuların hayata geçirilmesi amacıyla Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubu toplantısı yapılmasına karar verildi.

Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubu toplantısı yapılması kararı da, çalışma programımız da TMMOB Yönetim Kurulunca onaylandı ve Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubu Toplantısını 19 Ocak tarihinde, hem oda kadın çalışma grupları, hem de İKK kadın çalışma gruplarının temsilcileriyle gerçekleştirdik.

TMMOB 3. Kadın Kurultayı

Bu toplantımızı, ekranda gördüğünüz Odalar ve İKK temsilcileri, yani 15 Oda ve 11 İKK'dan katılan temsilcilerle birlikte 53 kişiyle gerçekleştirdik.

ODA	İKK
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI	ANKARA İKK
HARİTA VE KADASTRO MÜH. ODASI	MERSİN İKK
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI	DİYARBAKIR İKK
JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI	ZONGULDAK İKK
JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI	KAYSERİ İKK
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI	BURSA İKK
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI	TRABZON İKK
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI	İSTANBUL İKK
METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI	İZMİR İKK
METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI	ESKİŞEHİR İKK
MİMARLAR ODASI	ADANA İKK
PEYZAJ MİMARLARI ODASI	
ŞEHİR PLANCILARI ODASI	
TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI	
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI	

Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubu toplantısında önce Kadın Çalışma Grubunun çalışmaları sunuldu, ardından odaların ve İKK'ların. Ama bu toplantıdaki esas amacımız, Kadın Çalışma Grubunun hedeflerini gerçekleştirmek üzere, geniş bir kitleden görüş almaktı. Önce kadın çalışanlara ilişkin raporla ilgili konu görüşüldü, arkasından da yıllarca önemsenen Takip Sekretaryasının Yönergesi üzerine görüş ve öneriler alındı ve toplantı kapatıldı.

Biliyorsunuz, bugün sabah da TMMOB Başkanımız Sayın SOĞANCI kürsüden söyledi; en sonunda TMMOB Kadın Çalışma Grubu tarafından Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekretaryasının Yönergesi tamamlandı, TMMOB Yönetim Kurulu'na sunuldu ve onaylandı. Ancak, salondan buna ilişkin bir enerji alamadığım için üzgünüm açıkçası. En azından, Kadın Çalışma Grubu yıllardır beklenen bu yönergeyi çıkardığı için bir alkışı hak ediyordur diye düşünüyorum.

Şimdi Kadın Çalışma Grubu olan odalara bir bakalım. III. Kurultayı yapıyoruz, bunun yanı sıra çalışma grubu yazıyor çiziyor, baskı oluşturuyor filan; ama buna rağmen maalesef, Elektrik Mühendisleri Odası, Gıda Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası, Şehir Plancıları Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası dışında, diğer odalarda -en azından bize ulaşan bilgiler böyle- bir kadın çalışma grubu ne yazık ki henüz yok, yani 15 odamızda henüz kadın çalışma grubu yok. Dolayısıyla bizim daha çok çalışmamız gerekiyor.

III. Kadın Kurultayını birlikte gerçekleştiriyoruz ve bence çok da güzel devam ediyor. Heyecanı da, enerjisi de yüksek.

Bunlar yerel çalışmaya katılan kadın arkadaşlarımızın sayıları. Gördüğünüz gibi, birkaç oda haricinde, pek çok odadan katılım var. Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri, Gemi Mühendisleri ve Petrol Mühendislerinden hiç katılım söz konusu değil maalesef. Ama yine de toplamda 602 tane meslektaşımız, kadın arkadaşımız yerel kurultaylara katılmış görünüyor. Evet, bu sayıyı arttırmak gerekiyor.

		3. KADIN YEREL KURULTAY KATILIM ÇİZELGESİ																									
		TMMOB KADIN KURULTAYI																									
		BİLGİSAYAR M.O.	ÇEVRE M.O.	ELEKTRİK M.O.	FİZİK M.O.	GEMİ MAK. M.O.	GEMİ M.O.	GIDA M.O.	HARİTA M.O.	İÇ MİMARLAR O.	İNŞAAT M.O.	JEOFİZİK M.O.	JEOLojİ M.O.	KİMYA M.O.	MADEN M.O.	MAKİNA M.O.	METEOROLOJİ M.O.	METALURJİ M.O.	MİMARLAR O.	ORMAN M.O.	PETROL M.O.	PEYZAJ M.O.	ŞEHİR P. O.	TEKSTİL M.O.	ZİRAAT M.O.		
1	ADANA	0	0	3	0	0	0	5	5	0	6	0	0	0	0	10	0	1	1	0	0	0	0	0	0	20	51
2	ANKARA	3	0	7	0	0	0	7	2	0	12	1	11	2	1	18	0	0	1	0	0	5	4	0	0	3	50
3	ANTALYA	0	0	8	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	0	0	5	1	0	0	0	3	0	2	27
4	BURSA	0	0	3	0	0	0	1	1	0	0	1	0	5	0	4	0	0	2	0	0	2	3	1	6	29	
5	DENİZLİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0	0	3	0	0	2	0	0	0	1	10
6	DIYARBAKIR	0	0	5	0	0	0	0	1	0	3	0	6	0	2	2	0	0	12	0	0	4	3	0	3	41	
7	ESKİŞEHİR	0	0	2	0	0	0	2	1	0	17	0	1	3	0	14	0	0	7	0	0	0	1	0	1	0	52
8	GAZİANTEP	0	1	2	0	0	0	0	0	0	5	0	1	0	1	7	0	0	10	0	0	5	0	0	0	0	32
9	İSTANBUL	0	2	14	1	0	0	5	8	0	3	1	0	6	6	13	2	4	8	1	0	0	1	4	1	0	75
10	İZMİR	0	0	2	0	0	0	8	4	0	12	0	3	2	5	16	1	0	1	0	0	1	4	1	4	10	70
11	KOCAELİ	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	4	1	0	0	11	
12	SAMSUN	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3	2	5	0	0	1	0	0	5	0	0	0	1	0	0	0	19
13	VAN	0	0	2	0	0	0	1	1	0	7	0	1	6	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	2	25
14	TRABZON	0	0	4	0	0	0	0	14	4	8	6	8	0	0	3	0	0	9	7	0	4	0	0	0	2	69
15	ZONGULDAK	0	0	2	3	0	0	1	1	0	1	0	5	2	14	7	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2	41
	TOPLAM	3	3	57	4	0	0	30	39	4	79	11	41	27	30	108	3	5	69	9	0	27	23	2	55	602	

Evet, bu kurultaylara katılımın artması, kadın çalışmalarının yaygınlaşması, kurultaylarda aldığımız kararların hayata geçirilmesi için özellikle -sayımız her ne kadar az da olsa, aramızda mutlaka vardır oda yöneticisi kadın arkadaşlarımız- oda yöneticisi kadın arkadaşlara çok büyük görev düşüyor. Öncelikle kendi oda genel merkezlerinde kadın çalışma gruplarının ve/veya komisyonlarının kurulmasına öncülük etmeleri gerekiyor. Tabii bu yetmez, çünkü esas önemli olan şubelerde kadın çalışmalarının yürütülmesidir, çünkü şubelerden beslenir genel merkezler ve şubelerin temsilcilerinden oluşuyor İKK kadın komisyonları. Ayrıca TMMOB Kadın Çalışma Grubuna odalardan gelen arkadaşların da kadın komisyonlarından gelmesi ve odalarının görüşlerini aktarabilmesi için, hem şube, hem İKK, hem de oda komisyonlarının kurulması için her birimizin özel çaba sarf etmesi gerekiyor. Burada var olan her arkadaşın bu konuda odasına, şubesine baskı yapması gerekiyor diyorum ve hepinize teşekkür ediyorum.

AYŞE IŞIK EZER (Kurultay Düzenleme Kurulu)

TMMOB'DE ÖRGÜTLENME VE MÜCADELE OLANAKLARI

Giriş

Bu çalışmada, **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği**'nin (TMMOB) kadın komisyonlarının ve çalışma gruplarının etkin olarak örgütlenmesi ve güçlü iletişimin kurulabilmesi için kurumsal yapılanma olanaklarının değerlendirilmesi amacıyla TMMOB mevzuatı incelenmiştir. Üçüncüsü düzenlenen TMMOB Kadın Kurultayı süreçlerinde, 2008 yılından itibaren oluşan deneyimin, pratiklerin ve birikimin temelinde kadın örgütlenmesinin kurumsallaşmasının sağlanması bu çalışmaları geleceğe taşımak açısından gereklidir. Kurumsallaşmanın temel unsuru da güçlü hukuki düzenlemelerdir. Bürokratik yapılar içinde kaybolmadan etkin ve aktif örgütlenme için kurumsallaşmanın sağladığı süreç takibinin bilinmesi, farkında olunması, hiyerarşik yapı içinde oluşturulan örgütsel kanalların aktif olarak kullanılması da en az hukuki olanaklar kadar önemlidir.

TMMOB ÖRGÜTLENME YAPISINI BELİRLEYEN DÜZENLEMELER

TMMOB içinde örgütlenmenin biçimini TMMOB'nin kurumsal niteliği belirlemektedir. TMMOB tüzel kişiliğe sahip, Anayasa'nın 135. Maddesinde belirtilen kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. TMMOB, kurumsal niteliğini belirleyen 6235 sayılı Yasa'yla 1954 yılında kurulmuştur. Kuruluş kanunu olan 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ile birlikte, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun, TMMOB Ana Yönetmeliği, TMMOB İl / İlçe Koordinasyon Kurulları Yönetmeliği ve Çalışma Grupları Yönergesi TMMOB'nin örgütlenme yapısını, çalışma kurallarını belirleyen düzenlemelerdir.

Buna göre, 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 1. Maddesinde "...*Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili olup da mesleki faaliyette bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları teşkilatı içinde toplayan tüzel kişiliğe sahip Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kurulmuştur...*" ifadesi ile Birliğin kuruluş amaçlarının sıralandığı 2. Maddesinin (a) fıkrasında, "...*Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek...*" düzenlemesiyle ODA kuruluşlarına karar verme TMMOB'nin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

Bu düzenlemelerde TMMOB'nin Karar Organları:

- a) Birlik Umumi Heyeti : En üst karar organı,
b) Birlik İdare Heyeti : Genel kurul kararlarına göre yönetim görevi,
c) Yüksek Haysiyet Divanı : Denetim görevi,
olarak belirlenmiştir.

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 2. Maddesinde (Değişik: KHK/66 - 19.4.1983) Odalar başlıklı 13. Maddesinde

“... Lüzum görülen yerlerde Birlik Umumi Heyeti kararıyla (Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları) açılabilir...” ve 18. Maddesinde; “... Her oda kendi umumi heyeti karan ile tâyin ve tespit olunacak yerlerde şubeler açabilir ve mümessillikler ihdas edebilir...” düzenlemesi Oda teşkilatlanmasına olanak sağlanmıştır.

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 2. Maddesinde Birliğin kuruluş amacı ile yapamayacağı faaliyetler ve işler gösterilmiştir. “...*Birliğin yapamayacağı faaliyetler ve işler: Birlik ve organları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar...*” düzenlemesine yer verilmiştir.

TMMOB Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ana Yönetmeliği

Birlik yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin sıralandığı 24. Maddesinin (t) fıkrasında İl Koordinasyon Kurullarının kuruluşuna ilişkin olarak “..... Bir den fazla Odanın merkez, şube ve temsilciliklerinin bulunduğu ve gerekli gördüğü il/ilçelerde, Birlik çalışmalarının etkinlik kazanması ve Odaların çalışmalarında uyum sağlanması amacıyla TMMOB İl/İlçe Koordinasyon Kurullarını kurmak, bunların kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemek ve denetlemek.....” düzenlemesine yer verilmiştir.

Kuruluş kanunundaki düzenlemeler doğrultusunda TMMOB ODA'lar vasıtasıyla ülke örgütlenmesini yapacaktır. Bu örgütlenme TMMOB Ana Yönetmeliğindeki düzenlemeyle İKK'lar vasıtasıyla da il düzeyinde yaygınlaştırılmaktadır.

İKK bünyesinde nasıl örgütleneceği de TMMOB İl/İlçe Koordinasyon Kurulları Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

Yönetmeliğin Amaç ve Kuruluş başlıklı 1. Maddesinde “...Oda birimlerinin çalışmalarını koordine etmek, daha etkin ve verimli bir çalışma ortamı sağlamak için gerekli olan güç birliği, dayanışma ve ortak davranışı sağlamak amacıyla, o İl'deki Oda Merkez, Şube ve Temsilcilikleri bünyesinde toplayan, TMMOB İL

KOORDİNASYON KURULU, o İlçe'deki Oda Temsilciliklerini bünyesinde toplayan, TMMOB İLÇE KOORDİNASYON KURULU oluşturulur. TMMOB İl ve İlçe Koordinasyon Kurulu, Birlik Yönetim Kurulu kararı ile kurulur ve kaldırılır..." ile

İl Koordinasyon Kurulunun oluşumunun tanımlandığı 2.Maddesinde "... TMMOB İl Koordinasyon Kurulu, o ildeki Oda Merkez, Şube ve Temsilcilik birimlerinden, İlçe Koordinasyon Kurulu o ilçedeki temsilcilik birimlerinden oluşur. İl ve İlçe Koordinasyon Kurulu o il veya ilçede en az beş Oda Temsilciliği olması halinde oluşturulur..." düzenlemesi ile aynı maddenin (h) fıkrasında "... Gereksinim duyulduğunda TMMOB'nde oluşturulacak olan Çalışma Gruplarına görüş ve öneriler iletmek ve yerel çalışmalar yapmak için Alt Çalışma Gruplarını oluşturmak." düzenlemesiyle İKK bünyesindeki örgütlenme biçimi belirlenmiştir.

TMMOB çalışma gruplarının oluşması ve örgütlenmesi de ülke genelinde ODA ve şubeleri, il düzeyinde İKK'lar vasıtasıyla olmaktadır.

TMMOB ÇALIŞMA GRUPLARI YÖNERGESİ

Çalışma Grupları Yönergesi, çalışma gruplarının çalışma koşullarını tanımlamıştır. TMMOB adına yapacakları çalışmalar/etkinlikler (Kongre, kurultay, sempozyum, panel, söyleşi, forum vb.) TMMOB Yürütme Kurulu oluruyla veya TMMOB Yönetim Kurulu kararıyla yürürlüğe girer.

Amaç maddesinde belirtildiği üzere, çalışma grupları;

- TMMOB Yönetim Kurulu çalışmalarına yardımcı olmak,
- TMMOB politikalarına altyapı hazırlamak,
- TMMOB bünyesinde bilgi birikimi toplayıp derlemek, mesleki ve sosyal konulara ilişkin TMMOB görüşlerini oluşturmak,
- Bilimsel araştırmalar yapmak,
- Üyeler arasında mesleki sosyal dayanışmayı arttırmak

üzere kurulur.

Kuruluş; Süreli veya sürekli çalışma grupları, inceleyeceği konu belirlenmek suretiyle TMMOB Yönetim Kurulu kararıyla oluşturulur.

- Çalışma grupları TMMOB tarafından yapılan yazılı talep sonrası **Odalardan bildirilen bir asıl, bir yedek üyelerden oluşur.** Gerek görüldüğünde TMMOB Yönetim Kurulu tarafından da üye atanabilir. Her çalışma grubu için en az bir yönetim kurulu üyesi görevlendirilir.
- TMMOB tarafından belirlenen çalışma gruplarının alt çalışma grupları gerektiğinde İl Koordinasyon Kurulları tarafından

da oluşturulur. Çalışmalarını periyodik olarak (iki aylık) genel sekreterliğe iletir.

- İl Koordinasyon Kurulları TMMOB Yönetim Kurulu tarafından belirlenen çalışma grupları dışında gereksinim duyduğu çalışma gruplarını da oluşturabilir.

TMMOB KADIN ÖRGÜTLENMESİ

Genel kurullar sürecinde karar altına alınan TMMOB Kadın Çalışma Grubunun oluşturulması kararının uygulanması da diğer çalışma gruplarında olduğu gibi yukarıda kısaca açıklanan TMMOB'nin kurumsal niteliğine ve örgütlenme biçimine göre olmaktadır.

ODA düzeyinde örgütlenme; örgütlenmenin ilk basamağını oluşturmaktadır. Buna göre, kadın örgütlenmesi öncelikle ODA bünyelerinde oluşturulacak kadın çalışma grubu ile başlamaktadır. Odalar içindeki örgütlenme de şubeler düzeyinde kadın çalışma gruplarının/komisyonlarının kurulması ile başlamaktadır. Üye ile doğrudan ilişkinin kurulduğu ODA şubelerindeki örgütlenme, üye örgüt ilişkisinin yaygınlaşması açısından da önemlidir. Şubelerde oluşturulacak çalışma grupları Oda merkez çalışmalarını desteklemekte/beslemektedir.

İKK düzeyinde örgütlenme; ODA şube temsilcilerinden oluşan İKK'lar, kurulan yerlerde, Odalar arasındaki ilişkinin kurulduğu, aynı zamanda da TMMOB ile ilişkinin kurulduğu diğer bir örgütlenme kanalıdır. İKK bünyesinde ODA şubelerinin temsilcilerinden oluşan kadın çalışma grupları kadın konusunda Oda şubeleri arasındaki iletişimi, koordinasyonu sağlamaktadır.

TMMOB düzeyinde örgütlenme; TMMOB Kadın Çalışma Grubu ODA Yönetim Kurulu üyesi temsilcilerden oluşmaktadır. ODA kadın çalışma grupları ile İKK kadın çalışma gruplarından beslenmektedir.

Gerek İKK'lar gerekse TMMOB düzeyindeki örgütlenmede yönetim kurulu üyesi temsiliyeti aranmaktadır. Bu yönetim kurulu düzeyindeki temsiliyet ile karar süreçlerinin örgüt düzeyinde içselleştirilmesi ve uygulamaya aktarılmasının sağlanması açısından önemli ve gereklidir. Çalışma Grupları Yönergesinde de açık olarak belirtildiği üzere, TMMOB Yönetim Kurulu çalışmalarına yardımcı olmak, TMMOB politikalarına altyapı hazırlamak, TMMOB görüşlerini oluşturmak için karar verici organlar ile sürekli ilişkinin kurulması kararların oluşturulması ve uygulanma olanağının yaratılması açısından da gereklidir.

Örgütlenmenin yaygınlaştırılması için diğer önemli bir husus da kadın üyeler ile organik ilişkinin geliştirilmesidir. Bunun hem ODA'lar düzeyinde hem

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI KARARLARI

TÜRKİYE'DE KADININ DURUMU

1. Kadınların bedenleri ve yaşamları üzerinde karar hakkının önemli bir bölümünü oluşturan çocuk doğurma ya da doğurmama, ne zaman ve nasıl doğuracağına karar verme hakkını yasaklayan, engelleyen ya da kısıtlayan; fiili kürtaj yasakları, doğum kontrol yöntemlerine getirilen kısıtlamalar gibi tüm uygulamalara karşı TMMOB'nin içindeki kadın örgütlenmeleri, kadın mücadelesinin tüm unsurları ile birlikte mücadele eder.

2. TMMOB ve bağlı odaların; ülkemizdeki ulusal mevzuat ve dahil olduğumuz uluslararası sözleşmeler çerçevesinde, kadına yönelik şiddet sorununun çözümüne ilişkin gerekirse komisyonlar kurularak çalışmalar yapması ve kamuoyunda farkındalık yaratması.

3. Kadının ev içi yaşamda (özel alan) verdiği emeğin görünür kılınması ve üzerindeki yükün hafifletilmesi için sosyal politikalar üretilmesi.

4. Torba yasa tasarısındaki, çocuk sayısına göre maddi destek verilmesi ve kadınların emeklilik yaşının düşürülmesi uygulamasından vazgeçilerek, insanca yaşanabilir bir ücret ve emeklilik yaşının düşürülmesi temel bir hak olarak görülmeli ve tüm vatandaşları kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

5. Anne ve babalar çocuk yetiştirme konusunda bilgilendirilerek, çocukların çok küçük yaşlardan itibaren kadın-erkek eşitliği konusunda bilinçlendirilmesine katkı sağlanmalı.

6. TMMOB, üretimden uzaklaştırılmak istenen kadınların “ev kadını” olgusuna karşı, kadın üyelerinin aktif olarak mesleklerini icra etmeleri yönünde teşvik edici çalışmalar yürütür.

7. 2. Kadın Kurultayı'nda alınan kararlar uyarınca; TMMOB Kadın Çalışma Grubu tarafından, öncelikli olarak kadın ile ilgili yasa, yönetmelik ve her türlü mevzuatın elektronik ortamda yayınlanması.

8. TMMOB Kadın Çalışma Grubu tarafından; Odaların kadın komisyonlarından gelen öneriler değerlendirilerek belirlenecek konularda panel, sempozyum, söyleşi, atölye çalışması vb. etkinliklerin, gerektiğinde İKK Kadın Komisyonları ile işbirliği yapılarak düzenlenmesi,

İKK Kadın Komisyonlarınca gerektiğinde etkinliklere ilişkin alt çalışma gruplarının oluşturulması,

İlk etkinliğin 2014-2015 çalışma döneminde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konusunda, uzman konukların katkı ve desteği ile panel veya sempozyum şeklinde gerçekleştirilmesi.

9. İKK kadın komisyonları tarafından, kadınlarının bir arada olabileceği sosyal gezi, film gösterileri gibi etkinliklerin planlanarak, katılımın sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması.

10. İKK kadın komisyonları tarafından belirlenen ve ön hazırlığı yapılan, kadını çalışma yaşamı içinde gösteren kareler de içeren meslek tanıtımı videolarının hazırlanıp, tüm odaların web sayfalarına konulması için TMMOB Kadın Çalışma Grubu gerekli çalışmaları yürütür.

11. İKK bünyesinde; sosyal medyada kadın mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları gruplarının oluşturulması.

12. TMMOB, İş Kanunu ve İSG Kanunu'nun kadın aleyhine olan hükümlerinin, Kadın istihdamını sınırlayan yasakların kaldırılması ve kadın istihdamında eşitlikçi bir yaklaşımın gözetilmesi için çalışmalar yapar.

13. TMMOB, çalışma yaşamında yönetim kadrosu belirlenirken cinsiyet ve siyasi görüşünden ziyade kişinin mesleki bilgisi ve idare yeteneğinin göz önüne alınması için çalışma yapar.

14. TMMOB, bağlı odalarının bünyelerinde bilirkişi olarak görev yapma yetkisi olan kadınların fırsat eşitliğinin sağlanması için bağlı odaların ilgili yönetmeliklerinde düzenlenme yapmalarını sağlamak için girişimlerde bulunur.

15. Ülkemizdeki kadına yönelik yapılan haksızlık, şiddet ve etkisizleştirme politikalarına karşı daha örgütlü olunmalı, ses getiren eylemler yapılmalı, kamuoyunca bilinen haksızlık ve şiddet örnekleri unutturulmamalı ve kanıksanması önlenmelidir.

16. TMMOB cinsiyet ayrımcılığı takip sekretaryası çalışma düzeninin şeffaf yürütülmesi amacı ile; çalışmalarının aylık veya 3 aylık bültenler şeklinde yayımlanmasını, mail ortamının oluşturulmasını, çalışma yönergesinde tanımlanmış arabuluculuk sürecinin kaldırılmasını, cinsel taciz dışında cinsiyet ayrımcılığını da görünür kılarak, çözümlerin üretileceği çalışmaların yapılmasını öneriyoruz.

17. Toplumsal alanlarda kadın ve erkeğin bir arada yaşaması, karma eğitimin kaldırılmaması ve reşit olmayan kadınların evlendirilmesine izin veren yasalara karşı duruş sergilemek için; TMMOB gerekli bileşenlerle birlikte politikalar üretmek hukuksal ve toplumsal mücadele süreçlerini işletmelidir.

TMMOB'DE KADIN ÖRGÜTLENMESİ

18. TMMOB Kadın Çalışma Grubu, İKK Kadın, Oda Kadın, Şube Kadın komisyonu üyeleri ve geçmişte bu organlarda çalışmış asıl ve yedek üyelere oluşan TMMOB Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubu kurulur.

19. TMMOB, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından kültürel ve akademik göstergeleri içeren raporlar hazırlayarak, kamuoyuna ve meslektaşlarımıza duyurur.

20. Meslek odalarında kadınların yönetimlerde daha aktif ve sayıca daha fazla rol almalarını sağlamak amacıyla; TMMOB ve bağlı odalarında yönetim kurullarında görev alacak aday üyelerin ve Genel Kurullarına katılan kadın delegelerin eşit temsiliyet ilkesi gözetilerek belirlenmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması ve uygulamaların başlatılması.

21. TMMOB, Baroların Kadın Hukuku Komisyonu - TÜBAKKOM - ile ortak toplantılar ve eğitim çalışmaları yapmalıdır. Kadının İnsan Hakları Eğitim Programını Oda ve Şubelerinde düzenlemeli, bütün üyelerine Kadının İnsan Hakları Eğitim Kitapçığını ücretsiz dağıtmalıdır.

22. TMMOB içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Strateji ve Eylem Planını oluşturmalıdır.

Cinsiyete göre ayrılaşmış istatistiklerin artırılmasının sağlanması, sorun alanlarının bu istatistiklere dayandırılması, katılımcı yöntem kullanılarak hem kadınların hem de erkeklerin görüşleri çerçevesinde eylem planının hazırlanarak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı doğrultusunda gündem oluşturulması.

23. TMMOB, bağlı odaların kadın üyelerinin sayısını artırmak için bu odaların sosyal etkinlikler düzenlemesini maddi olarak destekler.

24. TMMOB bünyesinde üyelerin çocukları için etüt mekanı oluşturma fikrinin ön çalışmasını/fizibilitesini yapmak üzere Ankara İKK Kadın komisyonunun görevlendirilmesi.

25. Kadın Platformlarına İKK / Oda Kadın Çalışma Gruplarının kurumsal katılımının sağlanması.

26. İKK kadın komisyonlarınca; kadın gündemine ilişkin konularda gerektiğinde emek ve meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği de yapılarak eylemler gerçekleştirilmesi.

27. Kadın çalışmalarının sürekliliğini sağlamak ve kadın politikalarının üretilmesi ve yaygınlaştırılması için iki yılda bir TMMOB Kadın Sempozyumları yapılır.

28. TMMOB 2. Kadın Kurultayı İstanbul Yerel Kurultayı'nda Kurulan Mevzuat Çalışma Grubu tarafından hazırlanan yönetmeliklerin değişmesine dair çalışma raporu;

A) Bilindiği gibi TMMOB 41. Dönem Olağan Genel Kurulu'nda TMMOB Ana Yönetmeliği aşağıdaki gibi değişmiştir.

Disiplin Cezaları

Madde 90: (Değişik paragraf:RG-1/7/2010-27628)

Odalara bağlı meslek mensuplarından 6235 sayılı TMMOB Kanununa ve bu Ana Yönetmeliğe aykırı hareketi görülenlerle, üyelere ve tüm meslek mensuplarından, meslekle ilgili işlerde, gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara yol açan ya da kabullendiği anlaşmalara uymayan ya da meslek onurunu bozan durumları saptananlara, üye ve çalışanlara karşı psikolojik yıldırma/baskı/taciz uygulayanlara, kadın üye ve kadın çalışanlara karşı cinsiyet ayrımcılığı yapanlara, cinsel tacizde bulunanlara kayıtlı ya da ilgili buldukları Oda Onur Kurulunca aşağıda yazılı disiplin cezaları verilir.

- a) Yazılı uyarma,
- b) Kanunda belirtilen hafif para cezası,
- c) Kanunda belirlenen ağır para cezası,
- d) On beş günden, altı aya kadar serbest meslek uygulamasından uzaklaştırma
- e) Odadan çıkarılma ya da üye olma zorunluluğu bulunmayanlar için meslekten men,

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez. Ancak nedeni oluşturan olayın içeriği ve sonuçlarına göre bu cezalardan biri uygulanır. ”

TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin, Ana Yönetmeliğe aykırı olamayacağından hareketle, uyumlu hale getirilmesi için öngördüğümüz değişiklikler aşağıdadır:

Disiplin Cezaları ile İlgili Genel İlkeler

Madde 3 – Disiplin cezaları, meslek mensuplarının Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa, Tüzüğüne ya da Ana Yönetmeliğine, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Genel Kurul kararlarına, ilgili Odanın Tüzüğüne ya da Ana Yönetmeliğine, Genel Kurul kararlarına ya da Yönetmeliklerine aykırı hareketleri görülenlere, psikolojik yıldırma/baskı/taciz uygulayanlara, **cinsiyet ayrımcılığı yapanlara, cinsel tacizde bulunanlara** meslekle ilgili işlerde gerek kasten gerekse ihmal göstermek suretiyle maddi ya da manevi zarara neden olan, aktettiği sözleşmelere uymayan, meslek şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayan hareketleri saptananlara verilir.

Suçların ve cezaların açık olması esastır. Hiç kimse aynı olaydan ötürü ikinci kez cezalandırılmaz.

Hakkında kovuşturma açılmış kişi, yöneltilen suçtan dolayı karar kesinleşene kadar Onur Kuruluna sevk edilmiş olmaktan ötürü suçlanamaz ve mesleğini uygulama konusunda herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulamaz.

Bildirim

Madde 14 - Sözlü ya da yazılı bildirim, herhangi bir kişinin ilgili Oda birimlerine başvurması ve hakkında bildirimde bulunduğu meslek mensubunu belirtip iddialarını açıklamasıyla yapılmış olur.

Yazılı bildirimde, bildirimi yapan kişinin açık kimliği, adresi, hakkında bildirimde bulunulan kişinin kimliği, bildirim konusu, maddi olaylar ve bildirim gününün belirtilmesi, varsa konuyla ilgili kanıtların belirtilmesi zorunludur. Aksi halde bu hususların yazılı bildirim yapan kişiden sağlanması Oda Yönetim Kuruluna aittir. Sözlü bildirim durumunda bu bilgilerin istenmesi ve bildirimde bulunan kişi ve ilgili Oda birimi yöneticilerinden birisi tarafından imzalanarak bir tutanak tutulması zorunludur. Bildirimde bulunan kişinin kimliği, adresi ve imzası bulunmayan istekler işleme konulmaz.

Bildirimde bulunan kişinin kimliği zorunluluk olmadıkça saklı tutulur. Disiplin kovuşturmasına yer olmadığı kararı verilen durumlarda, hakkında soruşturma yapılan kişinin isteği üzerine bildirimde bulunan kişinin kimliği kendisine açıklanır. **Cinsel taciz bildiriminde, disiplin kovuşturmasına yer olmadığı kararı verilemez, soruşturma açılır ve bildirimde bulunan kişinin kimliği açıklanmaz.**

İlk İnceleme ve Soruşturmacı Atanması

Madde 16 - (Değişik:RG-9/12/2004-25665)

Oda Yönetim Kurulu, ivedi durumlar dışında bildirim yapılmasından itibaren en geç iki ay içinde konuyu inceleyerek:

a) Bildirimi soruşturmaya değer görmezse, soruşturma açılmasına yer olmadığına ilişkin kararını bildirimde bulunan tarafa bildirir.

b) Bildirimi soruşturmaya değer gördüğünde ise Yönetim Kurulu, bildirimi inceleyerek gerekli gördüğü durumlarda bir ya da birkaç Oda üyesini soruşturmacı olarak atar. Soruşturmacı olarak atanan üyenin Oda Onur Kuruluna seçilme yeterliğinde olması gerekir. Soruşturmacının atandığına dair Yönetim Kurulu Kararı bulunmak zorundadır. Soruşturmacı olarak atanan üye görevi kabul etmeyebilir. Eğer bildirimde bulunan kişi aynı zamanda Yönetim Kurulu üyelerinden biri ise bu atama kararında oylamaya katılamaz. Soruşturmacı raporunu hazırlayarak Yönetim Kuruluna sunar.

c) Cinsel taciz bildirimlerinde Yönetim Kurulu, Cinsiyet Ayrımcılığını Takip Sekreteryası'nın önereceği en az bir kadın oda üyesini soruşturmacı olarak atar.

Bildirimin Yönetim Kuruluna ulaşmasından itibaren iki ay içinde işlem görmemiş ya da Yönetim Kurulu tarafından ek süre tanınmamış dosyalar Onur Kuruluna aktarılır. Ek süre iki ayı geçemez.

Soruşturmanın Yöntemi

Madde 17 - (Değişik:RG-9/12/2004-25665) Soruşturmacı, hakkında soruşturma açılan kişiye suçlamayı açık ve anlaşılır bir biçimde yazılı ve gizli olarak tebliğ eder ve tebliğinden itibaren onbeş gün içinde yazılı açıklamada bulunmasını ister. Soruşturmacı, hakkında suçlamada bulunulan kişiden savunmasını isterken, soruşturmacı olarak atandığına dair Yönetim Kurulu kararının içeriği hakkında bilgi vermek zorundadır. İlgili kişi haklı gerekçeler göstererek bir ayı geçmemek üzere ek süre isteyebilir. Bu süreler içinde savunmasını vermeyen kişi, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. Gerekli görülen durumlarda suçlanan kişinin sözlü anlatımlarına başvurulur.

Soruşturmacı, kişinin lehinde ve aleyhindeki bütün kanıtları toplamakla yükümlüdür. Bu nedenle olayla ilgili tüm kişilerin ya da kuruluş yöneticilerinin bilgilerine başvurulabilir. Resmi makamlardan belgeler isteyebilir. Tanıkların sözlü anlatımlarına, bu anlatımları yazıya dönüştürmek koşuluyla başvurabilir.

Cinsel taciz bildirimlerinde kadının beyanı esas alınır.

Soruşturmacının bu amaçla yaptığı tüm yazışmalar GİZLİ kaydı ile yapılır.

Soruşturmacı, suçlanan kişinin anlatımının alınmasından ya da bunun için öngörülen sürenin dolmasından itibaren 20 (yirmi) gün içinde soruşturma dosyasını tamamlayarak Yönetim Kuruluna sunar.

Yönetim Kurulu, soruşturma raporunu eksik görürse, eksikliği uzatmasız en çok 20 (yirmi) gün içinde tamamlar.

B) Oda Disiplin yönetmeliklerinin TMMOB ana yönetmeliğine uygun hale getirilmesi için Oda ve Şube kadın komisyonları görevlendirilmelidir.-

DİĞER

29. TMMOB; taşeronlaştırma, sendikasızlaştırma, kadın ve erkek mühendislerin iş güvencesinden yoksun istihdam politikalarına karşı alternatif politikalar oluşturarak kamuoyu ile paylaşır.

30. TMMOB, mühendislik- mimarlık- şehir plancılığı onuruna yakışır önlemler alarak, üyelerinin aynı iş yerlerinde aynı iş için farklı statülerde çalıştırılmalarının önüne geçecek önlemler alır ve gerekli çalışmaları yapar.

31. Kadın – erkeğin yasada eşit olduğu, hukuki değerlerde farkı en aza indirgenmiş ülkelerden birinde yaşamamıza rağmen uygulamadaki boşluklar ve bu eşitsizliğin günden güne artmasına, örgütlü gücümüzle karşı durmalı, ceza yaptırımları ile ilgili yeni bir düzenleme gerekiyorsa bunun için mücadele etmeliyiz.

32. TMMOB, Ülkenin geçtiği bu zor siyasi dönemde, yerel ve genel seçimlerde bağlı oda kadın üyelerinin siyasal anlamda etkin rol almaları için gerekli teşvik ve destekleyici çalışmalar yapar.

33. Çeşitli nedenlerle işgücü piyasasından ayrılan kadınların tekrar çalışma hayatına dönüşünü sağlama hususunda ciddi anlamda bir politika bulunmamaktadır. Doğum ve annelik izninden dönen mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınların aynı ve eşdeğer pozisyonlarda istihdamını garanti altına alacak yasal düzenlemeler yapılması için TMMOB nezdinde devlet işveren ve işçi sendikaları ile ortak çalışmalar yapılması.

Not:

- 8. Önerge, Kurultay Kitapçığındaki 10., 11. ve 12. önergeler birleştirilerek oluşturulmuştur.
- 12. Önerge, Kurultay Kitapçığındaki 7. ve 16. önergeler birleştirilerek oluşturulmuştur.
- 16. Önerge, Kurultay Kitapçığındaki 25. ve sonradan verilen 72. önergeler birleştirilerek oluşturulmuştur.
- 18. Önerge, Kurultay Kitapçığındaki 27. ve 28. önergeler birleştirilerek oluşturulmuştur.
- 20. Önerge, Kurultay Kitapçığındaki 30., 31. ve 37. önergeler birleştirilerek oluşturulmuştur.

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ 16 - 17 Kasım 2013 - Ankara

Mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınların sorunlarını dile getirerek bunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlayan ve TMMOB 42. Dönem Olağan Genel Kurulu'nca yapılması karar altına alınan TMMOB 3. Kadın Kurultayı Ankara'da 16-17 Kasım 2013 tarihinde İMO Teoman Öztürk Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Kurultaya mimar, mühendis, şehir plancıları olmak üzere toplam 276 kadın delege ile kadın örgütlerinden ve çeşitli kurumlardan 32 konuk katılmıştır.

Kurultayımızda; Tarihsel Gelişim Sürecinde Kadın Hakları, Türkiye'de Kadın Politikaları-Gericilik ve Piyasacılık Sarmalında Kadınlar, Kadına Yönelik Şiddet, Nedenleri ve Sonuçları, TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi, Gezi Sürecinde Kadın konu başlıkları altında 5 oturum gerçekleştirilmiş, yerel çalıştaylarda kabul edilen öneriler değerlendirilmiştir.

Bugün TMMOB'nin 423.000'i aşan toplam üye sayısının % 20'si kadınlardan oluşmaktadır. 3. Kadın Kurultayımızda, Genişletilmiş Kadın Çalışma Grubunun oluşturulması kararı ile iki yılda bir yapılan Kadın Kurultayına ek olarak Kadın Sempozyumu yapma kararı alınarak kadın örgütlülüğünü ileriye taşıma ve TMMOB'de kadınların örgüt içindeki temsiliyetinin artırılması yolunda önemli adımlar atılmıştır.

Ne yazık ki; iki yıl önce düzenlediğimiz kurultaydan bu yana konuştuğumuz konularda iyileşme yerine daha da geriye gidilmiştir. Siyasi iktidar, kadını sadece aile içinde tanımlayarak, "emeğin yeniden üretimi" alanını -tüm bakım hizmetleri de dahil- sosyal devleti tasfiye edip kadın üzerinden yapılandırarak, ucuz ve güvencesiz emek ordusunu kadın emeği üzerinden genişletmek adına kapitalizmin kadın ile ihtiyaca bağlı olarak "ucuz emek - kutsanmış annelik" arasında kurduğu ikiyüzlü söylemi düstur edinmiştir. Kadınlara kaç çocuk doğurması gerektiği dahi dikte edilerek, sermayenin ucuz ve güvencesiz işgücü ihtiyacının gelecekte de karşılanması garanti altına alınmaya çalışılmaktadır.

Yasal hiçbir düzenleme olmamasına rağmen Başbakanın "Her kürtaj Uludere'dir" sözüyle, istenmeyen gebelik tahliyesi fiilen imkânsız hale getirilmiştir. Doğum kontrol araçlarına parasız erişim kısıtlanarak, kadın cinayetlerinin de artmasına neden olacak şekilde gebe kadınlar takibe alınıp, kürtaj hakkı gasp edilmiştir.

Hukuksuzluğun "hukuk" haline getirildiği bu dönemde, açıkça "kadın erkek eşit değildir" demekte sakınca görmeyen, hamile kadınların sokağa çıkmasını gayri ahlaki bulan siyasi iktidar, "kızlı erkekli aynı merdiveni kullanıyorlar,

aynı evlerde kalıyorlar” gibi söylemleriyle toplumda kadın düşmanlığını körüklemekte ve özel yaşamlara gerici müdahaleleri giderek artırmaktadır.

Kadını birey olarak görmek istemeyen siyasi iktidar, “uzlaşma süreci” aldatmacasıyla erkek egemen toplumumuzda gerçekte gerek aile gerekse toplumsal baskı ile “kadının boyun eğme, zorla razı olma” sürecine dönüşeceği açık olan, Medeni Kanun’un kadına sağladığı genel koruma işlevini etkisiz hale getiren “gizlilik” içinde yürütülen “arabuluculuk” sürecini de yasallaştırmıştır.

TMMOB, cemaat ve tarikat hegemonyasının giderek güçlendiği Türkiye’de, topluma bir model olarak dayatılan, kadının kimliğini yok eden, evine kapanmaya zorlayan, aile içine hapseden ve kadın bedenini namus kavramının odağına koyan anlayışı/ yaşam biçimini reddetmektedir.

Kadının sosyal statüsü, eğitim ve istihdamı açısından ülkemiz ne yazık ki 3. Dünya ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülkemizde kadınların eğitim, istihdam ve sosyal yaşama katılım oranları ve bu oranlarda son yıllarda görülen düşüş bunun en açık göstergesidir. 2012 TÜİK rakamlarına göre kadınların iş gücüne katılımı %30 civarlarındadır. Kadınların iş gücüne katılımı pek çok gelişmiş ülkeye göre çok düşük olduğu gibi eleman çıkarılması gerektiğinde ilk gözden çıkarılan çalışanlar da kadınlar olmaktadır. Hükümetin hazırlamakta olduğu Ulusal İstihdam Stratejisi Taslağı, işverenlerin üzerindeki yükümlülükleri azaltarak ve işgücü piyasasını esnekleştirerek emeğin kazanılmış haklarını kısıtlamaya yönelik, sınıfsal bir politik dönüşümün göstergesidir.

Kadının “analık hali”ne ilişkin koruyucu düzenlemeler, kadının çalışma özgürlüğünün kısıtlanmamasını, işgücü piyasasından dışlanmamasını, gebelik ve doğum nedeniyle ayrıldığı çalışma hayatına yeniden ve hak kaybına uğramaksızın koşulsuz olarak dönmesini sağlamalıdır. Oysaki kapalı kapılar arkasında “Nüfus ve Aile Politikaları Mevzuat Çalışmaları” adıyla hazırlanmakta olan kadın istihdamı paketinde sözü edilen düzenlemelerle; kadının çalışma hakkı, örgütlenme hakkı kısıtlanmakta; esnek, güvencesiz ve örgütsüz çalışma düzeni dizayn edilmekte; kadının evi işyeri, evin ve çocuğun bakımı ise kadının işi haline getirilmek istenmektedir. Sözde iyileştirici yönde yapılmış gibi görünen bu düzenlemeler kadının iş yaşamına katılmasına engel olan temel sorunları çözmekten uzaktır.

TMMOB kadın emeğine yönelik esnek ve güvencesiz çalışma biçimleri gibi eşitsizliğin önünü açmayı hedefleyen saldırılara karşı emek örgütleri ile birlikte mücadele eder, toplumsal muhalefeti güçlendirebilmek için üyelerini bu konuda bilgilendirerek eylem ve etkinlikler düzenler.

TMMOB, kadını görmezden gelen, kadının kişiliğini yok sayan, bakanlığın adından bile “kadın”ı çıkararak bu siyasi anlayışa karşı mücadele eder ve ülkemizdeki kadın örgütlerinin yürüttüğü aktif mücadeleyi destekler.

Kadına dönük her türden ayrımcılık ve şiddet ortamını temellendiren nedenler savaş durumlarında güçlenir. Eril kavramlar olan militarizm, ırkçılık ve milliyetçiliğin kendini var ettiği ekonomik ve siyasal temel, kadın düşmanlığını üretir ve besler. Kadınlar savaşın yarattığı yıkımlardan ve baskılardan daha fazla etkilenmektedirler. TMMOB, kadınların eşitlik temelinde yaşayabilecekleri bir ortamın sağlanması için Kürt sorununun demokratik çözümü, anadilde eğitim ve bölgede yıllarca devam eden savaş ortamının barışa dönüşmesi için hareket eden demokratik kitle örgütleri, kurum, kuruluş ve diğer emek ve meslek örgütleriyle birlikte mücadele eder.

Emeğin, hakların korunması, yaşam standartlarının genişletilmesi ve insanca bir yaşam, tüm emekçilerin ortak talebidir. Kapitalizmin cinsiyet ayrımını derinleştirerek sömürdüğü emekçilerin bu saldırıya ortaklaşa yanıt vermeleri kaçınılmazdır. Kadınların, örgütlü emek muhalefetine asli unsuru olarak, TMMOB örgütlülüğü içerisinde başlamak üzere toplumsal muhalefete tüm katmanlarında temsil ve teşvik edilmesi son derece önemlidir. Kadın mücadelesi, güçlü toplumsal ve sınıfsal temellere dayanmalı ve “toplumsal cinsiyet eşitliği” bakış açısını yansıtmalıdır.

“Özgür, çağdaş, demokratik, sosyal, eşitlikçi ve barış içinde” bir Türkiye için, seçim sistemi “temsilde adalet” ilkesi çerçevesinde düzenlenmeli, Seçim Yasası değiştirilmeli, seçimlere katılan partilerin aldıkları oy oranında temsili sağlamalı, baraj uygulaması kaldırılmalı, %50 kadın kotası uygulanmalıdır.

TMMOB ve bağlı Odaları; toplumdan soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değildir. TMMOB ve Odalarının, toplumun içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan, kamu yararı temelindeki mücadelesi nedeniyle 30 yıldır uygulanmamış, 12 Eylül darbecilerinin kararnamelelerini uygulamaya sokarak TMMOB’yi bakanlıkların vesayeti altına almak isteyen hukuk dışı AKP uygulamalarına karşı, halktan ve eşitlikten yana duruşundan ödün vermeyen TMMOB’nin kadın üyeleri olarak, gericiliğe ve faşizme karşı her türlü mücadeleye devam edeceğimizi bir kez daha söylüyoruz.

Meslek Odaları, meslek ortamının ve demokrasinin olmazsa olmaz güvenceleridir. Onlara sahip çıkmak, yaşamımıza ve geleceğimize sahip çıkmak demektir..

TMMOB 3. Kadın Kurultayı delegeleri olarak bizler diyoruz ki:

Son yıllarda kadın haklarına yönelik yürütülen sistematik saldırılara karşı mücadelemiz, kadının var olma mücadelesidir.

Erkek egemen, salt sermayenin çıkarlarına hizmet eden cinsiyet ayrımcılığı çözülmeden özgür ve eşit bir toplumun yaratılması mümkün değildir.

Gericiliğin kadın özgürlüğüne bir tehdit olduğu bilinciyle, kadını ret ve inkâr

eden, kadını eşit ve özgür bir insan olarak görmeyen her türlü ideolojiye karşıyız.

TMMOB kadın ve erkeğin eşit bir şekilde, yan yana yaşamın her alanını paylaşması ve omuz omuza mücadele etmesi gerektiğini savunmaya devam edecektir.

Biz kadınlar, kendi bedenleri üzerinden devam eden tüm dayatmacı ve baskıcı politikalara karşı toplumun tüm kesimleri ile birlikte sesimizi yükseltiyor ve diyoruz ki;

Emeğimizden, kimliğimizden, bedenimizden elini çek!!

Kürtaj haktır karar kadınlarındır!

Söyleyecek sözümüz, değiştirecek gücümüz var!

Yaşasın TMMOB, yaşasın örgütlü mücadelemiz!

Kadınlar örgütlü, TMMOB daha güçlü!

Kadınlar Örgütlenmeye, Mücadeleye.....

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI DELEGELERİ

TMMOB 3. KADIN KURULTAYI YEREL ÇALIŞTAY TARİHLERİ

ADANA YEREL ÇALIŞTAYI	14 Nisan 2013
ANKARA YEREL ÇALIŞTAYI	24 Eylül 2013
ANTALYA YEREL ÇALIŞTAYI	22 Haziran 2013
BURSA YEREL ÇALIŞTAYI	29 Haziran 2013
DENİZLİ YEREL ÇALIŞTAYI	16 Nisan 2013
DİYARBAKIR YEREL ÇALIŞTAYI	29 Haziran 2013
ESKİŞEHİR YEREL ÇALIŞTAYI	29 Mayıs 2013
GAZİANTEP YEREL ÇALIŞTAYI	10 Nisan 2013
İSTANBUL YEREL ÇALIŞTAYI	29 Eylül 2013
İZMİR YEREL ÇALIŞTAYI	11 Mayıs 2013
KOCAELİ YEREL ÇALIŞTAYI	8 Mart 2013
SAMSUN YEREL ÇALIŞTAYI	1 Haziran 2013
TRABZON YEREL ÇALIŞTAYI	25 Mayıs 2013
VAN YEREL KURULTAYI	25 Mayıs 2013
ZONGULDAK YEREL ÇALIŞTAYI	13 Nisan 2013